

UNIVERSITAT DE BARCELONA

*Institut
de Ciències de
l'Educació*

Memòria del curs 2002-2003

Passeig de la Vall d'Hebron, 171 - 08035 Barcelona
Tel. 934 035 191 - Fax: 934 021 016
<http://www.ub.es/ice>

1. INTRODUCCIÓ	5
2. FORMACIÓ INICIAL DEL PROFESSORAT D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA.....	9
3. FORMACIÓ PERMANENT DEL PROFESSORAT	11
3.1. EDUCACIÓ INFANTIL, PRIMÀRIA I SECUNDÀRIA	11
3.1.1. <i>Programa de Llengües.....</i>	<i>13</i>
3.1.2. <i>Programa de Matemàtiques.....</i>	<i>14</i>
3.1.3. <i>Programa de Ciències Experimentals.....</i>	<i>15</i>
3.1.4. <i>Programa de Ciències Socials</i>	<i>17</i>
3.1.5. <i>Programa d'Educació Visual i Plàstica</i>	<i>18</i>
3.1.6. <i>Programa d'Educació Física.....</i>	<i>18</i>
3.1.7. <i>Programa de Llengües clàssiques.....</i>	<i>19</i>
3.1.8. <i>Programa de Filosofia.....</i>	<i>20</i>
3.1.9. <i>Programa d'Educació Musical.....</i>	<i>22</i>
3.1.10. <i>Programa d'Informàtica.....</i>	<i>23</i>
3.1.11. <i>Programa d'Educació Ambiental</i>	<i>24</i>
3.1.12. <i>Programa d'Educació Intercultural</i>	<i>24</i>
3.1.13. <i>Programa de Convivència i Diversitat: Educació en Valors, Diversitat, Acció Tutorial i Multiculturalisme</i>	<i>25</i>
3.1.14. <i>Programa de Formació Professional</i>	<i>28</i>
3.1.15. <i>Programa d'Educació Infantil.....</i>	<i>30</i>
3.1.16. <i>Programa de Coeducació</i>	<i>32</i>
3.1.17. <i>Programa de Metodologia, Organització i Avaluació.....</i>	<i>33</i>
3.1.18. <i>Programa de Projectes de Treball.....</i>	<i>34</i>
3.2. RESUM D'ACTIVITATS I ALUMNAT: TABULACIÓ I GRÀFIQUES	35
3.2.1. <i>Llistat de Grups de Treball.....</i>	<i>36</i>
3.2.2. <i>Per plans i programes.....</i>	<i>37</i>
3.2.3. <i>Per zones i modalitats.....</i>	<i>41</i>
3.2.4. <i>Activitats per nivell educatiu.....</i>	<i>43</i>
3.2.5. <i>Matriculats per modalitats</i>	<i>43</i>

3.3. NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA	44
3.3.1. <i>Les activitats que es fan en aquest àmbit</i>	44
3.3.2. <i>El professorat que ha intervingut en les activitats</i>	44
3.3.3. <i>L'alumnat que ha intervingut en les activitats</i>	45
3.3.4. <i>Altres activitats</i>	45
3.3.5. <i>Perspectives de cara al futur</i>	45
4. FORMACIÓ DEL PROFESSORAT UNIVERSITARI	47
4.1. ACTIVITATS DE FORMACIÓ ORGANITZADES PER L'INSTITUT	47
4.1.1. <i>Cursos</i>	47
4.1.2. <i>Postgraus de formació de professorat novell</i>	48
4.2. EUROPEAN CREDITS TRANSFER SYSTEM	49
4.3. JORNADES DE FORMACIÓ.....	49
4.4. GRUPS DE TREBALL	50
4.5. CURSOS ORGANITZATS PER DEPARTAMENTS I ALTRES UNITATS ORGÀNIQUES DE LA UB EN COL·LABORACIÓ AMB L'ICE.....	51
5. FORMACIÓ DE FORMADORS DE PERSONES ADULTES I DE PROFESSIONALS D'INTERVENCIÓ SOCIOCOMUNITARIA.....	53
5.1. DISSENY DE L'ÀMBIT.....	53
5.2. ACTIVITATS REALITZADES.....	54
5.3. ALTRES ACTIVITATS DESENVOLUPADES	55
5.4. PERSPECTIVES DE FUTUR.....	55
6. PROGRAMA DE COL·LABORACIÓ AMB UB-VIRTUAL.....	56
7. INNOVACIÓ EN FORMACIÓ	57
7.1. DEFINICIÓ DE L'ÀMBIT	57
7.2. ESTRUCTURA ORGANITZATIVA	57
7.3. OBJECTIUS	58
7.4. ACTIVITAT REALITZADA.....	59
8. RECERCA	61
8.1. SERVEI D'ASSESSORAMENT METODOLÒGIC (SAM)	61
8.2. GRUPS I PROJECTES	62
8.2.1. <i>Grup de Recerca Consolidat: Ensenyament i Aprenentatge Multimèdia</i>	62
a) <i>Línies de recerca</i>	62
b) <i>Activitats desenvolupades</i>	62
8.2.2. <i>Grup de recerca per a l'Estudi del Repertori Lingüístic</i>	63
a) <i>Àmbits temàtics, activitats desenvolupades i projectes en curs</i>	63
b) <i>Planificació d'activitats futures</i>	64
c) <i>Participació en xarxes temàtiques</i>	65
d) <i>Participació en congressos i seminaris</i>	66

8.2.3. Recerca sobre "El centre educatiu, context problemàtic per al professorat d'Ensenyament Secundari Obligatori. Anàlisi de les causes i elaboració de propostes per promoure el canvi institucional i professional".....	66
a) Justificació	66
b) Objectius.....	66
c) Metodologia.....	67
d) Estat actual de la recerca	68
8.2.4. Grup de recerca i formació en temes transversals	68
a) Justificació del projecte	68
b) Objectius generals	69
c) Activitats desenvolupades	70
8.2.5. PROJECTE EUROPEU STEPS: Structures Towards Emancipation, Participation and Solidarity	70
a) Justificació	70
b) Col·laboradors d'STEPS.....	71
c) Objectius.....	72
d) Resultats que s'esperen.....	74
8.2.6. Altres col·laboracions: "Projecte de recerca del grup DIGHES" i línia de recerca "Ètica i Deontologia en la docència universitària"	75
9. SEMINARI LLENGÜES I EDUCACIÓ.....	77
9.1. EDULING. REVISTA-FÒRUM SOBRE PLURILINGÜISME I EDUCACIÓ	77
9.2. CURS DE POSTGRAU EN EDUCACIÓ PLURILINGÜE.....	77
9.3. PUBLICACIONS.....	77
9.4. ALTRES ACTIVITATS	78
9.4.1. Col·laboració amb la Càtedra UNESCO Llengües i Educació de l'Institut d'Estudis Catalans.....	78
9.4.2. IV Simposi Llengua, Educació i Immigració	78
10. JORNADES I CONGRESSOS.....	79
11. MÀSTERS I POSTGRAUS.....	80
12. PUBLICACIONS.....	81
12.1. CUADERNOS DE FORMACIÓN DEL PROFESORADO. EDUCACIÓN SECUNDARIA (ICE-UB / HORSORI).....	81
12.2. CUADERNOS DE EDUCACIÓN (ICE-UB / HORSORI).....	81
12.3. MATERIALES PARA LA INNOVACIÓN EDUCATIVA (ICE-UB / GRAÓ).....	81
12.4. REVISTA ENSEÑANZA DE LAS CIENCIAS SOCIALES. REVISTA DE INVESTIGACIÓN	82
12.5. COL·LECCIÓ TEAM.....	82
12.6. ALTRES PUBLICACIONS.....	82

1. INTRODUCCIÓ

En aquest curs en l'ICE s'ha constituït el nou Consell de Direcció, d'acord amb el vigent reglament de l'Institut. Les eleccions dels representants del personal de l'ICE van convocar-se el 28 d'octubre de 2002 i el Consell es va constituir el 10 d'abril de 2003.

L'actual Consell està integrat per l'equip directiu, els caps de secció, els representants del personal de l'Institut i els professors/es Dr. Ramón Alemany Leira, vicerector adjunt al Rectorat, representant de l'equip rectoral de la UB; Dra. Marta P. Fernández-Villanueva, del departament de Filologia Anglesa i Alemanya (Divisió I); Dra. Amèlia Díaz Álvarez, del departament d'Economia Política, Hisenda Pública i Dret Financer i Tributari (Divisió II); Dra. Laura Rosell Ortiz, del departament de Geoquímica, Petrologia i Prospecció Geològica (Divisió III); Dr. Cèsar Coll Salvador, del departament de Psicologia Evolutiva i de l'Educació (Divisió IV) i Dr. Artur Parcerisa Aran, del Departament de Didàctica i Organització Educativa (Divisió V).

El Consell de Direcció va informar favorablement la proposta d'organització funcional i els diferents àmbits d'actuació de l'ICE que va elaborar la Comissió Permanent de l'Institut a proposta de l'equip directiu.

L'ICE s'organitza en els següents àmbits d'actuació i serveis:

Àmbits d'actuació

Àmbit de Formació del Professorat Universitari

Àmbit de Recerca

Àmbit de Formació del Professorat d'Educació Infantil, Primària i Secundària

Àmbit d'Innovació en Formació

Àmbit de Formació de Formadors de persones adultes i de Professionals d'intervenció sociocomunitaria

Àmbit d'Administració i Serveis

Serveis

Publicacions i Documentació

Assessorament Metodològic

L'equip de direcció, caps de secció i responsables del diferents àmbits ha estat format per:

<i>Director:</i>	Miquel Martínez Martín
<i>Director adjunt:</i>	Iñaki Echebarria Aranzabal
<i>Secretària:</i>	Carmen Buisán Serradell
<i>Caps de Secció:</i>	Carmen Albaladejo Marcet Salvador Carrasco Calvo Maite Colén Riau Marcel Fité Argerich M. Carmen Oliva Albadalejo

Coordinador general de l'Àmbit de Formació de Formadors de persones adultes i de Professionals d'intervenció sociocomunitària:

Josep Palos Rodríguez

Coordinador general del Certificat d'Aptitud Pedagògica (CAP):

Josep M. Gutiérrez González

D'acord amb el objectius proposats per l'equip directiu al llarg d'aquest curs:

1. S'han definit les línies de treball de cada àmbit i servei, prestant una especial atenció a les que conformen l'àmbit de formació del professorat universitari.
2. S'ha aprofundit i ampliat l'àmbit de formació de formadors de persones adultes, incorporant propostes orientades a la formació permanent d'educadors socials.
3. S'ha avançat en el disseny del que serà el proper curs el nou àmbit de recerca de l'ICE. El proper curs es proposarà que l'ICE esdevingui Institut de Recerca, d'acord amb la LOU, la LUC i l'Estatut de la UB.
4. S'ha analitzat l'oferta docent virtual en l'àmbit de l'educació i la formació que desenvolupa la UB i la UB-Virtual i s'ha avançat en l'elaboració d'una proposta d'oferta conjunta ICE / UB-Virtual pel proper curs.
5. S'ha participat en la definició de l'ICE en el sí de la UB, consolidant l'Institut d'acord amb el que estableix l'article 45 de l'Estatut de la UB.
6. S'ha intensificat la difusió de la imatge de l'ICE en tots els àmbits en el que aquest incideix, especialment a l'interior de la nostra universitat, procurant incrementar la relació amb els centres, departaments i grups d'innovació docent de la UB.

El nombrós i dens volum d'activitats dutes a terme des de l'ICE de la Universitat de Barcelona al llarg del curs acadèmic 2002-03 únicament ha estat possible pel concurs, l'esforç, el compromís i la il·lusió de tot un extens i ric grup de professionals de tots els nivells educatius als quals ja des d'aquestes primeres línies volem felicitar i agrair la seva col·laboració. Dins de la seva activitat, el nombre de persones que han rebut formació des de l'ICE durant aquest curs és un indicador del volum d'activitats formatives desenvolupades per l'Institut.

ACTIVITATS FORMATIVES	ALUMNAT MATRICULAT
Formació Inicial professorat d'Educació Secundària (CAP)	1.019
Formació permanent professorat d'Ed. Infantil, Primària i Secundària	9.001
Normalització lingüística	369
Formació professorat universitari	876
Formació professorat adults i professionals intervenció sociocomunitària	420
Altres: Congressos, Jornades, Tallers, ...	1.122
Postgraus i Màsters	286
TOTAL	13.093

Per dur a terme les tasques de formació, d'investigació, d'assessorament i de producció de materials i, en definitiva, de presència de la Universitat de Barcelona a través de l'ICE en tots els contextos educatius als quals es fa referència al llarg de la memòria, hem comptat amb les adscripcions dels professors/es que formen part de l'equip directiu i de les de Maite Colén Riau i Otilia Defis Peix, del Departament de Didàctica i Organització Educativa; M. Rosa Buxarrais Estrada i Ana Escofet Roig, del Departament de Teoria i Història de l'Educació; Joan Perera Parramon, del Departament de Didàctica de la Llengua i la Literatura; M. José Rubio Hurtado, del Departament de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació; José M. Gutiérrez González i Josep Palos Rodríguez, del Departament de Didàctica de les Ciències Socials; Salvador Carrasco Calvo, del Departament de Sociologia i Anàlisi de les Organitzacions; i Liliana Tolschinsky Landsman, del Departament de Lingüística. Cal agrair-los la seva feina i dedicació.

Com tothom sap, el nostre ICE no té plantilla pròpia de professorat i es nodreix tant de les adscripcions parcials de professorat de la Universitat, als quals hem fet referència, com de professorat del Departament d'Ensenyament que es troba en comissió de serveis. Enguany hem comptat amb la dedicació competent i qualificada de vuit professionals d'aquests últims, per tal de coordinar i desplegar les activitats de Formació Permanent encarregades pel Departament d'Ensenyament, així com els Programes de Formació en 16 Centres de Recursos. Aquestes persones són: Jordi Caja, Javier Fraile, Dolors López, Mercè Martínez i Teresa Mases. Els tres professionals restants han estat ja nomenats atès que estan encarregats de la Direcció adjunta (I. Echebarria) o són responsables d'àmbits de formació de l'Institut (C. Albaladejo i M. Fité).

Han col·laborat amb el Servei d'Assessorament Metodològic (SAM), els professors Margarita Bartolomé, Antoni Sans i Marta Sabariego (del Departament de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació), Teresa Anguera, Ángel Blanco, Montserrat Freixa i Maribel Però (del Departament de Metodologia de les Ciències del Comportament), Liliana Tolchinski Landsman (del Departament de Lingüística). A tots el nostre agraïment per la seva dedicació i professionalitat.

També hem comptat a l'ICE amb la presència i treball del professor José Luis Rodríguez Illera (del Departament de Teoria i Història de l'Educació de la Divisió V) i la col·laboració de becaris/es adscrits/es a investigacions en curs, com ara: Lúdia Daza, Marc Fuertes, Olatz López, Mª Victoria Martín, i Catherine Simonou. Assignades a altres serveis de la Universitat però adscrites a l'ICE conjunturalment, han estat becaris/àries les següents persones: Marco Gil, Esther Gil, Mercè Noguer i Eva Tomás. També han col·laborat amb els diferents Programes i Projectes d'investigació de l'ICE: Melina Aparici, Mariela Azzato, Ester Casals, Cristina Fuertes, Ricard Luquero, Eduardo Parra, Enric Prats, Elisa Rosado i Silvia Torguet

Per tal de donar resposta a les abundants necessitats informàtiques de l'ICE hem comptat amb els tècnics Rafael Becerra i Francesc Martí. Francisco Pérez ens ha donat un incalculable suport en el manteniment de la WEB de l'ICE.

Durant el curs 2001-2002 hem comptat amb el qualificat suport administratiu de M. Antònia Civantos, Albert Coines, Xavier Foix, Roser Gázquez, Marisa Herrero, Maite Hurtado, Núria Llaberia, Pilar Navarro, Rosa Novoa, David Oliva, Koldo Ramos, M.

Àngels Segura i Cristina Rojas. Des d'aquestes ratlles volem agrair-los la seva dedicació, i professionalitat.

Volem expressar també el nostre agraïment a tots els col·laboradors amb els quals l'ICE pot comptar per dur a terme les diferents activitats: coordinadors i professors del CAP i de Normalització Lingüística, formadors dels cursos del Programa de Formació Permanent del Departament d'Ensenyament, dels cursos d'iniciativa de l'ICE, seminaris, assessoraments, investigadors i els nombrosos centres educatius amb els quals necessàriament hem hagut d'estar en contacte per poder portar a terme tot això. Agraïment que també volem fer arribar a totes aquelles institucions que han confiat en la nostra capacitat i en la qualitat de la nostra feina i ens han encomanat tasques docents, d'assessorament i d'investigació.

Ha estat estreta i fructífera la col·laboració amb la Direcció General de Formació d'Adults de la Conselleria de Benestar Social, amb les àrees d'Educació i Cultura de la Diputació de Barcelona i les àrees educatives de l'Ajuntament Barcelona i d'altres institucions, com ara l'Ateneu, MACBA, Fundació Congrés de Cultura Catalana, Consell Audiovisual, Institut d'Infància i Món Urbà, Centre d'Estudis de l'Esplai, etc. i d'altres institucions universitàries d'arreu del món, sobretot de Llatinoamèrica (Organització d'Estatos Iberoamericans per a l'Educació, la Ciència i la Cultura (OEI), Universitats de Puebla, Monterrey, etc.), amb les quals tenim convenis de col·laboració. L'ICE ha estat també un espai de portes obertes per a grups de consulta d'universitats americanes de Mèxic, Argentina, Xile, Veneçuela, etc. interessades per la nostra tasca, organització i funcionament.

La col·laboració amb els departaments de la Divisió V en tasques formatives, programes i investigació s'ha anat intensificant i la col·laboració amb la resta de divisions de la Universitat ha estat més important que en anys precedents.

És difícil destacar quines de les accions formatives desenvolupades durant el curs 2002-03, i que presentem breument en aquesta memòria, tenen més rellevància. Totes han contribuït a fer més possible un desig compartit per tot el personal de l'Institut: que l'ICE de la Universitat de Barcelona sigui un lloc de trobada de persones -professionals de nivells i procedències diverses- per compartir inquietuds, detectar necessitats, formalitzar projectes, programar activitats i donar resposta, en la mesura del possible, a les demandes educatives expressades i formulades per les diferents instàncies de la societat catalana.

Barcelona, setembre de 2003

2. FORMACIÓ INICIAL DEL PROFESSORAT D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

El curs per a l'obtenció del Certificat d'Aptitud Pedagògica (CAP), malgrat la seva situació de transició, s'ha portat a terme dintre del calendari previst i amb normalitat i eficàcia. S'ha assolit el seu objectiu prioritari: completar la formació dels alumnes llicenciats i d'últim curs de carrera en els aspectes relacionats amb el procés d'ensenyament/aprenentatge i amb el domini de les tècniques i estratègies didàctiques de la seva àrea i especialitat.

A l'inici del curs, el director de l'ICE va enviar una carta dirigida als directors dels centres de secundària de pràctiques del CAP en la qual es demanava la seva col·laboració, i la de la comunitat educativa en general, per tal que aquestes pràctiques d'observació i intervenció, eix vertebrador del curs, tinguessin la suficient profunditat, extensió i flexibilitat per acostar l'alumne a la realitat escolar. En general, la resposta ha estat valorada molt positivament.

Dintre de les línies d'adequació i perfeccionament del curs, de cara a l'alumnat, s'han millorat un mica més els serveis logístics i administratius, i pel que respecta al professorat, s'han revisat les seves retribucions econòmiques i formació professional.

Així mateix, hem continuat la col·laboració amb altres àrees relacionades amb la formació del professorat a través de diverses publicacions, informes, intercanvis amb altres ICEs i institucions, etc. El coordinador del CAP, Sr. José M. Gutiérrez, va assistir a la *"Reunió de responsables de la formació inicial del professorat de secundària"*, que va tenir lloc el 19 de febrer de 2003 a Alcalá de Henares. En aquesta reunió el director de l'Institut Superior de Formació del Professorat del MECD, Sr. Isidoro González, va informar a tots els presents de la reestructuració de la formació inicial i de les línies prioritàries del futur *Títol d'Especialització Didàctica*.

Els mòduls i professors/es coordinadors/es, durant el curs 2002-03, han estat els següents:

- Didàctica de l'Alemanys i pràctiques	Dolors López
- Didàctica de l'Anglès i pràctiques	Josep M ^a Ferran
- Didàctica de les Ciències Econòmiques	Ramon Masriera
- Didàctica de les Ciències Naturals i pràctiques	Carne Albaladejo
- Didàctica de les Ciències Socials i pràctiques	José Palos
- Didàctica del Dibuix i pràctiques	Judith Vidiella / Josep Moreno
- Didàctica de la Filosofia i pràctiques	José M ^a Gutiérrez
- Didàctica de la Física i Química i pràctiques	Aureli Caamaño / Daniel Ubach
- Didàctica del Francès i pràctiques	Joana Vidal
- Didàctica de la Llengua i Literatura castellana i pràctiques	Carles Bastons
- Didàctica de la Llengua i Literatura catalana i pràctiques	Ferran Gadea
- Didàctica de les Llengües Clàssiques i pràctiques	Bàrbara Matas
- Didàctica de les Matemàtiques i pràctiques	Iolanda Guevara
- Mòduls d'Educació Física	Xavier Hernández
- Psicopedagogia	Caterina Cuerda

El Sr. Avelí André, coordinador del mòdul de Legislació i Organització Escolar, ha estat baixa per jubilació. Durant aquest curs aquest mòdul s'ha integrat dintre de la programació general de les didàctiques de les diverses especialitats.

Un breu resum del que ha estat el curs del CAP 2002/03 en funció de les especialitats, nombre d'alumnes i professors, és el següent:

MATÈRIES	ALUMNAT	GRUPS		PROFESSORAT	
		Dissab.	Dll-Dc	Teoria	Tutors/es
ALEMANY	31	1	-	2	5
ANGLÈS	109	3	-	10	24
CASTELLÀ	150	3	1	8	38
CATALÀ	83	2	1	6	17
CIÈNCIES	56	2	-	5	16
CLÀSSIQUES	10	1	-	3	3
DIBUIX	26	-	1	5	5
ECONÒMIQUES	20	-	1	2	6
FILOSOFIA	116	3	1	8	25
FÍSICA/QUÍMICA	26	1	-	5	8
FRANCÈS	14	1	-	3	13
HISTÒRIA	291	5	4	20	65
INEF	27	1	1	12	7
MATEMÀTIQUES	60	1	-	3	18
TOTALS	1.019	24	10	94	250

Tal com es pot apreciar, continua el descens progressiu d'alumnes del CAP respecte al curs anterior (de 1248 hem passat a 1.019). Les raons d'aquest descens de matrícula, tal com ja vàrem apuntar, són diverses i complexes, però evidentment una de les principals és la restricció de places per a professors d'ensenyament secundari que s'ha experimentat en els darrers anys.

Respecte a l'avaluació del curs, els criteris prioritaris han estat els següents:

1. Assistència i participació activa a les classes del CAP
2. Assistència i participació responsable en la realització de les pràctiques docents tutoritzades
3. Assistència i participació a les reunions, conferències, seminaris i tutories del CAP
4. Presentació i avaluació positiva dels treballs d'investigació i Memòria Didàctica

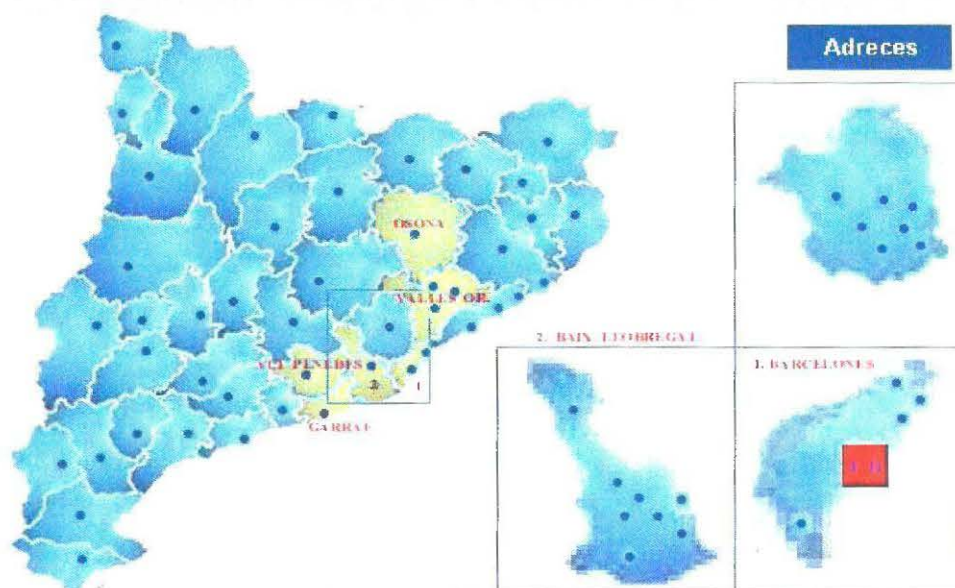
Finalment, com cada any, hem d'agraciar l'ajut i col·laboració de la Divisió V (Departaments de Didàctica de la Facultat de Formació del Professorat i de la Facultat de Pedagogia), de les Facultats de Psicologia i de Belles Arts, de l'INEF i de l'IES Mundet, que ens han ofert les seves aules i ens han donat suport tècnic, audiovisual i informàtic per portar a terme les tasques de formació inicial.

3. FORMACIÓ PERMANENT DEL PROFESSORAT

3.1. EDUCACIÓ INFANTIL, PRIMÀRIA I SECUNDÀRIA

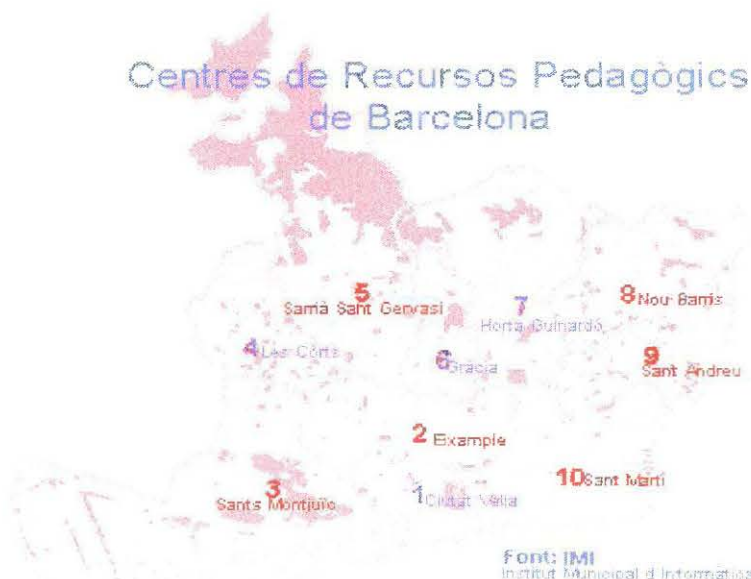
Durant el present curs aquest àmbit de formació del professorat ha desenvolupat l'encàrrec del Departament d'Ensenyament de planificar, elaborar, organitzar i avaluar les activitats de formació del professorat no universitari dels setze plans de formació de zona, de la província de Barcelona, que es detallen a continuació:

ÀMBIT D'INFLUÈNCIA DE L'ICE DE LA UB
ALS PLANS DE FORMACIÓ DE ZONA

A la ciutat de Barcelona, els plans de formació organitzats per l'ICE corresponen als dels àmbits dels CRP marcats en vermell.(o negre: números 2, 3, 5, 8, 9 i 10)

Centres de Recursos Pedagògics de Barcelona

Font: IMI
Institut Municipal d'Informació

Des de l'esmentat àmbit s'han desenvolupat també diversos **programes de formació de formadors**, i, en general, s'han organitzat totes les accions pertinents per donar resposta a les necessitats formatives que planteja el professorat dels nivells educatius d'infantil, primària i secundària en relació a la temàtica concretada en el marc del bloc B (millora de la pràctica docent) del II Pla de Formació del professorat de la Generalitat de Catalunya.

Un altre conjunt d'activitats que han tingut molt bona acollida i participació han estat les conferències d'Actualització de continguts curriculars per al professorat de batxillerat LOGSE que s'han realitzat, en coordinació amb el responsable de les PAAUs, en diverses matèries i, els cursos realitzats conjuntament amb el MACBA sobre art i cultura contemporànies.

Per dur a terme aquestes tasques, el professorat responsable de formació de l'ICE (un equip de professors i professores de tots els nivells educatius) s'organitza a l'entorn de dos àmbits de treball: PLANS I PROGRAMES.

L'àmbit que denominem PLANS és el que aglutina les tasques de planificació operativa de la formació permanent; aquestes tasques són: detecció i anàlisi de necessitats formatives, planificació de les activitats de formació que donin resposta a les necessitats detectades, organització, seguiment, avaluació i gestió d'aquestes activitats.

L'àmbit de PROGRAMES és el que s'ocupa de les tasques de programació de la formació que ofereix l'Institut:

- és l'encarregat de seleccionar i formar grups estables de formadors i formadores en les diferents temàtiques,
- elabora línies d'intervenció coordinades i coherents amb el model de formació de l'ICE,
- dissenya els programes base de les activitats de formació, tant dels plans de zona com de l'oferta pròpia de l'ICE (conjunt d'activitats obertes a tot el professorat que s'ofereixen al llarg del curs, en dos programes concrets: la *Tardor* i la *Hivern*),
- marca les línies d'investigació prioritàries i en realitza el seguiment,
- determina les grans línies de formació i recerca que s'han de seguir en el futur, a partir de l'avaluació de les activitats fetes,
- realitza propostes de publicació dels materials elaborats pels diferents grups de treball.

Aquest any l'ICE compta amb 18 programes, que responen a totes les àrees curriculars, temes transversals, metodologia, avaluació, i temes emergents en el procés de formació del professorat dels diferents nivells educatius. Les accions formatives han anat encaminades, prioritàriament, a l'intercanvi d'experiències pedagògiques, l'actualització de coneixements, a l'avaluació, a la recerca i a nous plantejaments didàctics i organitzatius relacionats amb l'ESO, els nous Batxillerats i els Cicles Formatius.

El personal de plans i programes ha treballat en la millora de la documentació a través de la qual es defineixen els projectes de treball i els programes d'actuació, i s'han definit els indicadors per a l'avaluació de les diferents modalitats de formació.

Encara que s'han realitzat activitats de les diferents modalitats de formació (cursos, seminaris, grups de treball, assessoraments a centres educatius, conferències, trobades i jornades pedagògiques...), continua destacant el gran augment de les modalitats d'assessorament i seminari que afavoreixen una major participació activa del professorat i l'establiment de processos de reflexió de la pràctica i del treball cooperatiu dels equips docents.

A continuació es presenta un resum de les activitats portades a terme en els Plans de Formació permanent de professorat a Zones (PFZ) i de la resta d'activitats realitzades per aquest àmbit de formació de l'ICE durant l'actual curs.

3.1.1. Programa de Llengües

Durant el mes de setembre van tenir lloc els cursos de **Tardor**, en els quals el programa de llengües va oferir dos cursos un sobre *l'ensenyament de la pronunciació d'anglès* i un altre sobre *Music and Songs in the ELT Class: Exploitation and resources*, dirigit al professorat de llengües estrangeres d'anglès, així com també dos cursos adreçats al professorat de llengua catalana un sobre *Materials per a les classes de llengua i literatura catalanes al segon cicle d'ESO: alumnes amb dificultats d'aprenentatge* i un col·loqui literari sobre *Curial e Güelfa i Canigó* i un curs adreçat al professorat de llengua i literatura Castellana sobre *Créditos de modalidad: Literatura Española*.

Dins l'**Oferta d'Hivern** el programa de llengua va oferir dos cursos, un sobre *l'Italià i les noves tecnologies* i un altre sobre *el teatre com instrument al servei de l'ensenyament*.

Del 6 de novembre al 17 de maig es va realitzar un curs adreçat al professorat de llengües clàssiques i ciències socials: *"La Catalunya Romana i Tarraconense desconegudes V"*.

Des de l'1 d'octubre i fins al 20 de desembre es va ofertar un *assessorament didàctic virtual d'anglès* adreçat al professorat de secundària en actiu amb prioritat del professorat de zones rurals.

Adreçat al professorat de batxillerat, especialment pensat per impartir les assignatures de literatura catalana, literatura castellana i literatura universal s'ha realitzat un curs anomenat *"Estratègies de la lectura VII: la narrativa medieval I"*.

Durant aquest curs s'ha fet el seguiment d'un **grup de treball** sobre *llengua i multiculturalisme*.

S'ha proposat al Dr. Joaquim Prats que la formadora Lourdes Montoro participi en el "Curs pràctic de desenvolupament de materials formatius per docència en xarxa pels formadors de l'ICE".

El Departament d'Ensenyament ha convocat a la responsable del Programa de Llengües de l'ICE de la Universitat de Barcelona a participar en un grup de treball format per experts i responsables d'altres institucions educatives, per replantejar el tema de

l'ensenyament de la llengua i la seva repercussió en la formació permanent tan a secundària com a primària.

Per una altra banda, l'IMEB de l'Ajuntament de Barcelona ha convidat a la responsable del Programa de Llengües de l'ICE a participar en un grup de treball per dissenyar l'oferta educativa anomenada "*4x1 sobre història*", en la que participen el Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona, el Museu d'Història de Catalunya, el Museu Nacional d'Art de Catalunya i el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona. Aquesta proposta té un plantejament interdisciplinar.

Perspectives de futur

El grup de llengües ens hem anat trobant durant el curs per fer un seguiment de les activitats en curs i per dissenyar noves propostes de formació del professorat de secundària de cara al curs 2003/2004. Es reemplendran els Col·loquis a L'Ateneu Barcelonès, iniciats el curs 1998/99 després d'acabades les obres i ja hem planificat un taller d'iniciació a l'escriptura creativa amb col·laboració amb l'escola d'escriptors de l'Ateneu. També volem iniciar una nova línia de treball en col·laboració amb Museus i diferents institucions ciutadanes. Aquesta nova modalitat començarà amb un curs sobre la llengua i el mar i es realitzarà amb col·laboració amb el Museu Marítim de Barcelona, l'Aquàrium i la Federació Catalana de Vela.

Un altre àmbit de treball pel proper curs serà el de l'ensenyament integrat de les llengües.

Pel que fa a l'anglès, estem treballant per poder oferir cursos de metodologia d'anglès primerenc i de coordinació entre primària i secundària.

3.1.2. Programa de Matemàtiques

El programa de matemàtiques ha organitzat durant el curs 2002-2003 un total de 49 activitats, de les que 42 sorgeixen de la demanda del professorat d'Educació Primària. Això suposa un augment de la demanda de formació d'un 100% amb les consegüents dificultats en la gestió i organització de les activitats –sobretot assessoraments– degut a la manca de formadors qualificats. El nombre d'inscrits en aquestes activitats, 898, quasi bé triplica el del passat curs, i la tendència de cara al curs proper és la de mantenir-se en aquests nivells, o augmentar-ne encara més.

Els formadors i formadores del programa de matemàtiques han dut a terme una anàlisi d'aquest increment i n'extreuen les següents conclusions:

- a) Els temes de formació més sol·licitats giren al voltant de dos tòpics: "*Les matemàtiques des d'una perspectiva constructivista*" i "*El càlcul mental i la resolució de problemes*". Aquesta focalització de la formació sembla relacionar-se amb la formació bàsica que ha realitzat el Departament d'Ensenyament durant els dos darrers anys sobre noves tendències en l'educació matemàtica i amb els resultats de l'avaluació de les competències bàsiques en què el càlcul mental i la resolució de problemes han obtingut puntuacions molt baixes.

- b) Des del Programa de Matemàtiques s'ha vist imprescindible sotmetre a estudi les expectatives del professorat sobre la **construcció del pensament matemàtic** i establir semblances i diferències respecte al constructivisme en l'àrea del llenguatge. És per això que s'ha constituït un grup de treball –dirigit per Liliana Tolchinski– amb formadors de matemàtiques i amb la participació d'experts en didàctica de la llengua, lingüistes i matemàtics. L'objectiu d'aquest grup serà redefinir elements comuns en la didàctica d'ambdues matèries i marcar-ne línies d'intervenció en els centres.
- c) Els formadors i formadores han coincidit en el baix nivell de coneixements bàsics de matemàtiques del professorat en actiu d'Infantil i Primària. S'ha constatat la utilització de recursos didàctics sense conèixer els fonaments matemàtics que els sostenen. Aquest mecanisme activista cal considerar-lo de cara a la formació bàsica i permanent. En aquest sentit s'ha encarregat a un grup de formadors, coordinats per Mª Antònia Canals, la detecció de les necessitats de formació bàsica en continguts matemàtics, així com el disseny d'un **curs d'actualització matemàtica** per al professorat d'Educació Primària.
- d) L'augment desmesurat de demandes de formació fa impossible donar respostes de qualitat sense **un programa de formació de formadors** especialistes en matemàtiques. Malgrat que s'han inscrit 898 professors i professores en activitats de matemàtiques organitzades per aquest ICE, els formadors informen de manera explícita que cal cercar d'altres fórmules per a detectar potencials formadors. Està en projecte un programa de cara al curs vinent consistent en una convocatòria per a la presentació d'experiències innovadores i unes jornades obertes amb la participació d'experts nacionals i estrangers. Aquesta fórmula ha estat exitosa en el programa de "Convivència i Diversitat", ja que ha permès establir canals de comunicació amb col·lectius interessats en la innovació i difusió de coneixements. En aquest projecte es compta amb la col·laboració de Carme Burgués, Tana Serra, Montse Torra i Carles Gallego, entre d'altres.
- e) Finalment, s'ha suggerit la possibilitat d'establir un procés de **negociació de la demanda** per ajustar-la a les necessitats reals del professorat i, així, planificar la intervenció i clarificar el perfil adient del formador o formadora. Això implica posar-se en contacte amb el centre que fa la demanda i reunir-se, si s'escau, amb el claustre al mes de juny, abans de concretar l'activitat. Aquest procés ha estat encarregat a Isabel Batlle, Lluís Segarra i Carme Alemany.

3.1.3. Programa de Ciències Experimentals

Aquest programa ha desenvolupat diverses activitats durant aquest curs, les més destacades, són les següents:

- S'han prioritzat grups de treball per l'elaboració de recursos i materials relacionats amb el Batxillerat Científic.
- S'ha realitzat un mòdul d'aprofundiment per treballar la matèria del Batxillerat "Ciències de la Terra i el Medi Ambient", que s'ha concretat en l'activitat formativa: "*Geologia Ambiental de la Conca de Tremp i de la Vall d'Ager. Treball de camp*" i s'ha iniciat un Assessorament pel professorat que imparteix la

matèria al batxillerat, amb el títol "*Necessites un cop de ma per crear les teves activitats?*"

- Els grups de treball han continuat elaborant materials per al Batxillerat Científic: "La Física per al Batxillerat", "Les Ciències de la Terra i del Medi Ambient: recursos pràctics", "Les Ciències de la Terra i del Medi Ambient: un projecte virtual", "La Biologia al batxillerat: procediments a treballar"
- Els grups de treball de zones han incidit en el coneixement natural proper, com a recurs a utilitzar per les diferents institucions educatives.
- Les modalitats de formació de les zones han anat canviant des dels cursos cap als assessoraments i els seminaris, modalitats aquestes més participatives.
- L'actualització de Continguts curriculars per al professorat de Batxillerat de Ciències de la Terra i del Medi Ambient dissenyat conjuntament amb la coordinadora de les PAAUs, les conferències que s'han impartit són: "*La gestió i tractament dels residus orgànics*" "*Efectes ecològics del canvi climàtic*" "*La planificació hidrològica a Catalunya, explotació d'aqüífers*"
- L'actualització de Continguts curriculars per al professorat de Batxillerat de Biologia dissenyat conjuntament amb la Societat Catalana de Biologia, les conferències que s'han impartit són: "*De la immortalitat procariòtica al bioterrorisme: les moltes implicacions del metabolisme bacterià*", "*Actualització en immunologia*", "*Les proteïnes també moren*", "*El DNA mitocondrial, un genoma petit amb una importància gran*"
- S'ha iniciat l'actualització de Continguts curriculars per al professorat de Batxillerat de Química dissenyat conjuntament amb la Societat Catalana de Química, les conferències que s'han impartit són: "*Química: ús o abús*", "*Noves energies per al segle XXI: L'hidrogen i els biocombustibles*".
- S'han iniciat dos seminaris amb les temàtiques: "*Projecte d'innovació curricular i recerca didàctica en la Química del batxillerat*" i "*Projecte d'innovació curricular i recerca didàctica en la Biologia al batxillerat*".
- S'ha iniciat amb col·laboració amb el Departament d'Ensenyament i la Subdirecció General de Formació Permanent i Recursos Pedagògics un programa de formació en Ciències de la ESO. L'objectiu d'aquest programa és donar eines al professorat per orientar el currículum de les Ciències a les aules en una perspectiva d'alfabetització científica i de contextualització dels continguts, per la qual cosa s'han constituït tres grups de treball formats per professorat de l'ICE i del CDET que elaboraran les següents unitats didàctiques: "*Estímul i respostes a la vida quotidiana*", "*La contaminació química i biològica*" i "*L'ADN una molècula única*".

Perspectives de futur

- El programa de Ciències Experimentals, continuarà desenvolupant les temàtiques relacionades amb els nous Batxillerats, especialment en relació al treball dels procediments en Biologia i als Treballs pràctics.

- Es crearà la pàgina Web amb l'objectiu de possibilitar un espai on el professorat d'aquesta àrea pugui tenir informació i intercanviar experiències.
- Es realitzarà un curs virtual de Ciències de la Terra i del Medi Ambient.
- Es continuarà amb l'assessorament: "*Necessites un cop de mà per crear les teves activitats?*" que incorporarà sessions pràctiques d'assessorament al professorat que imparteix la matèria Ciències de la terra i del Medi Ambient.
- Es continuarà treballant amb els projectes d'innovació curricular i recerca didàctica en la Química i en Biologia del batxillerat"
- Es continuarà dissenyant, amb la col·laboració del Departament d'Ensenyament. Subdirecció General de Formació Permanent i Recursos Pedagògics, el programa de formació en Ciències de la ESO.

3.1.4. Programa de Ciències Socials

En aquest període, el programa de Ciències Socials ha seguit amb la mateixa estructura i dinàmica iniciada en els darrers cursos. Aquest programa ha desenvolupat durant aquest curs 21 activitats, sent les tasques més destacables les següents:

- S'ha continuat la col·laboració amb el MACBA, realitzant els següents cursos: *Un art global? Miralls trencats: la fotografia com a discurs pseudo-documental. Viure amb el pop: art d'avantguarda i cultura de masses a l'Europa dels anys 80.*
- Amb referència als grups de treball, s'han continuat amb les dues línies enunciatades l'any anterior, una relacionada amb la matèria de modalitat de Geografia al batxillerat amb l'elaboració de treballs com "Crèdit de geografia per al batxillerat: territori i societat", "Geografia: temes a debat" i "Seminari permanent de geografia".
- S'han realitzat les primeres *Jornades amb fonts d'arxius*, de les quals n'ha resultat la creació d'un grup de treball.

Perspectives de futur

- Continuar oferint marcs de reflexió i debat per al professorat de secundària de l'àrea en la línia del seminari permanent de Geografia.
- Seguir impulsant el desenvolupament de treballs sobre coneixement del medi local a partir de grups de treball i assessoraments als centres que ho demanin.
- Dissenyar noves activitats per a les properes convocatòries d'Iniciativa ICE de *Tardor i Hivern*, tant a nivell de l'ICE com amb col·laboració amb el MACBA.
- Continuar impulsant grups de treball, cursos, etc. relacionats amb la Geografia per al batxillerat.
- Fomentar la creació d'un seminari permanent on el professorat de Ciències Socials es trobi i pugui intercanviar experiències, recursos, innovacions, etc.
- Iniciar la recerca i la innovació en la utilització de les tecnologies en la utilització de les Ciències Socials.

3.1.5. Programa d'Educació Visual i Plàstica

Els dies 9 i 10 de setembre de 2002 es va celebrar a l'Edifici Fòrum Nord de Barcelona la *XV Trobada de Plàstica* adreçada al professorat de primària. El tema central d'aquesta Trobada ha estat "*Plàstica o Visual?*".

Al llarg del curs 2002-2003 s'ha preparat la setzena Trobada adreçada professorat d'infantil i primària, que tindrà com a tema central "*El museu, aula oberta*".

Durant el curs s'han celebrat vuit reunions amb la finalitat de coordinar les tasques de formació i les d'autoformació dels propis formadors.

S'ha continuat col·laborant amb el Museu Nacional d'Art de Catalunya. Fruit d'aquesta col·laboració es va organitzar el curs "*La mà que somia*" a partir del propi fons del museu, en aquesta ocasió del romànic, impartit per Fernando González Claveria.

Enguany s'ha treballat per preparar un curs sobre el retrat conjuntament amb el MNAC i l'IREF.

Durant el curs 2002-03, s'ha encetat la col·laboració amb el museu de Zoologia, en el que s'ha impartit el curs "*El museu de zoologia com a recurs per treballar l'àrea d'Educació Visual i Plàstica*". Amb aquest museu s'està col·laborant per dissenyar un curs sobre l'actual exposició temporal "*Els altres arquitectes*" de cara al curs 2003-04.

També s'ha col·laborat amb el MACBA en les sessions d'aplicació pràctica dels cursos que organitza el Programa de Ciències Socials.

S'ha continuat i finalitzat la recerca de grups de treball sobre temes d'educació visual i plàstica arreu d'Espanya.

S'ha treballat en la simplificació del projecte MAI, i a hores d'ara ja es disposa del disseny de la pàgina web per introduir dades.

Les *perspectives de futur* que es consideren són:

- Aprofundir en el procés de formació en col·laboracions amb museus.
- Acabar de redissenyar la base de dades del Projecte Museu d'Art Infantil amb la finalitat de recollir treballs de les escoles
- Organitzar la *XVII Trobada de Plàstica*
- Iniciar la definició de les competències bàsiques de l'àrea

3.1.6. Programa d'Educació Física

El programa d'Educació Física continuat treballant en la mateixa direcció que els darrers cursos, col·laborant amb federacions esportives amb la finalitat d'obrir la formació permanent en aquesta matèria a esports minoritaris i de pràctica poc freqüent als centres

educatius. Fruit d'aquesta col·laboració amb la Federació Catalana de Vòlei i la Federació Catalana de Tennis Taula s'ha ofert un curs d'introducció al vòlei platja i una altre al tennis taula.

Per altra banda s'ha consolidat la col·laboració amb la Federació Catalana de Vela, i s'ha obert aquesta col·laboració cap altres programes. Durant aquest curs s'ha treballat amb el Programa de Llengua per tal de dissenyar, amb el Centre Municipal de Vela de Barcelona, una part d'un futur curs sobre la llengua i el mar.

S'han programat activitats de formació complementàries a la formació inicial dels especialistes en aquesta àrea, i enguany s'ha posat especial atenció en la incorporació de la multiculturalitat a la Educació Física, a més a més s'han programat cursos de bicicleta de muntanya, massatge i relaxació i vela.

El grup de treball sobre la integració de les àrees d'expressió a la tutoria per a l'ESO ha continuat realitzant i experimentant propostes que impliquin la integració de l'expressió, corporal, musical i plàstica en la tutoria.

S'han realitzat dues reunions de coordinació dels formadors responsables d'alguna activitat de formació, amb la finalitat d'analitzar les demandes de les Zones i valorar el funcionament de les activitats realitzades.

Perspectives de futur

- Potenciar els temes relacionats amb els nous esports o esports minoritaris, i l'expressió corporal a l'educació secundària.
- Cercar la col·laboració d'altres entitats esportives per oferir activitats de formació d'esports que necessiten infraestructures específiques

3.1.7. Programa de Llengües clàssiques

El programa de Llengües clàssiques ha continuat centrat prioritàriament en donar eines per al professorat que ha d'impartir docència en els batxillerats. Aquest Programa ha coordinat i dissenyat el curs "*La Catalunya Romana i Tarraconense desconegudes*" i "*La vida quotidiana al món clàssic: antiguitat versus modernitat*"

Perspectives de futur

El curs vinent es continuarà treballant en la mateixa línia amb l'objectiu de donar eines per afrontar els nous ensenyaments i prioritzant les següents tasques:

- Curs sobre la "*Catalunya i Tarraconense desconegudes VII*".
- Curs: "*Antics i moderns: diferències i similituds entre els homes d'abans i d'ara*"
- Es potenciaran grups de treball per reflexionar sobre la incorporació dels nous continguts curriculars en el batxillerat.

3.1.8. Programa de Filosofia

Les activitats del programa d'ètica i filosofia, que es relacionen a continuació, han estat dirigides primordialment a la investigació i l'actualització didàctica del professorat de Filosofia a l'ensenyament universitari i secundari.

- ✓ Durant aquest curs s'ha continuat treballant en construir la pàgina Web del programa d'Ètica i Filosofia de l'ICE, dirigida principalment a l'alumnat i professorat de batxillerat i universitat. Aquesta pàgina intenta crear un espai telemàtic, dins de la xarxa general (internet), que garanteixi l'orientació, el nivell i el rigor filosòfic aquests nivells d'ensenyament.

En una primera fase s'ha portat a terme la presentació general de la Web del programa amb els següents apartats:

- L'àrea d'Ètica i Filosofia
- Formació inicial i permanent
- Recerca didàctica
- Publicacions
- Enllaços
- Recursos a la xarxa

En una segona fase, s'ha començat a treballar els "*recursos en xarxa*". Aquest apartat pretén oferir un espai públic i gratuït de materials i recursos per al professorat i l'alumnat. En principi els diversos apartats que contemplaria serien:

1. *El comentari de text*: reflexions sobre el comentari de text, exemples de comentaris de text, recopilació de textos bàsics agrupats per unitats temàtiques del nou currículum (Filosofia 1 i Filosofia2) i per la seva dificultat (en tres nivells) i ajusts per a la realització del comentari.
 2. *Bibliografia comentada*: llibres que puguin ser llegits per un alumne de batxillerat, i que tractin temes que estiguin relacionats amb alguna unitat temàtica del nou currículum de les dues matèries de filosofia. S'exposaria un resum breu de la obra, el grau de dificultat, la seva utilitat dins la matèria.
 3. *Exercicis de lògica i metodologia de la ciència*: Diagrames de Wenn, deducció natural, fal·lacies, correcció de raonaments inductius, formalització... etc. Enllaços a altres webs sobre aquesta temàtica.
 4. *Jocs interactius*: Relacionar un petit fragment amb un autor, relacionar algun esdeveniment històric, artístic o científic amb un autor o un corrent filosòfic, endevinalles, preguntes tipus test agrupades temàticament
 5. *Forum*: Ofereix la possibilitat als alumnes de creació d'una comunitat virtual a fi de debatre i posar en comú idees filosòfiques.
- ✓ De moment, i en la línia dels cursos anteriors hem treballat "*Com impartir sociologia des d'Internet IF*", un seguit de temes i exercicis pràctics relacionats amb la matèria optativa de sociologia del batxillerat, que properament seran penjats en aquest apartat.

Actualització de continguts curriculars

- "*Leyendo a Freud*". Conferència a càrrec de A.González, professor del Departament d'Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura de la Universitat de Barcelona.
- "*Els valors democràtics a l'Ensenyament Secundari*". Conferència a càrrec de M. Martínez, director de l'ICE-UB i professor del Departament de Teoria i Història de l'Educació de la Universitat de Barcelona.

Seminari d'aprofundiment a la didàctica de la Filosofia al Batxillerat

Durant els dies 4 i 5 de setembre de 2002 es va realitzar el *Seminari d'aprofundiment a la Didàctica de la Filosofia al Batxillerat* amb els objectius següents:

- Analitzar i reflexionar sobre els nous continguts curriculars *de Filosofia 1 i Filosofia 2* al batxillerat, intercanviar materials i experiències didàctiques amb altres professors.
- Experimentar seqüències didàctiques.

Grups de treball i intercanvi de experiències

Una de les tasques constants del nostre Seminari de Filosofia ha estat el treball en equip. Pensem que treballar en equip ha de ser una activitat no solament habitual, sinó fins i tot imprescindible per als futurs professors i professores de Filosofia de l'ensenyament secundari. Animats per la nostra experiència i estimulats per la nova orientació metodològica del sistema educatiu, el Seminari de filosofia pretén potenciar cada vegada més qualsevol iniciativa basada en el treball en equip i en l'intercanvi d'experiències didàctiques portades a l'aula.

En aquest sentit el Seminari de Filosofia des de fa anys manté un contant intercanvi i col·laboració amb la resta de seminaris, comissions de Filosofia i grups de treball de Catalunya i de la resta de l'Estat espanyol. Especialment manté una relació constant amb els següents grups: Comissió Filosofia del Col·legi de Llicenciats de Filosofia i Lletres de Catalunya, Seminari Permanent de Filosofia de l'ICE de la Universitat Autònoma de Barcelona, Societat Catalana de Filosofia, Societat Espanyola de Professors de Filosofia, Societat de Estudis utilitaristes i l'Institut de Recerca de la Filosofia i el seu projecte Filosofia 6/18.

Coordinació amb altres grups de treball i intercanvi de experiències

Com en anys anteriors hem mantingut l'intercanvi i la col·laboració amb la resta de seminaris, comissions de Filosofia i grups de treball de Catalunya i de la resta de l'Estat espanyol. Destaquem entre altres:

Catalunya:

- Comissió de Filosofia del Col·legi de Llicenciats. M.Satué
- Societat catalana de Filosofia.
- Seminari Permanent de Filosofia de la Universitat Autònoma. P.Fibla
- Institut de recerca de la Filosofia. Projecte 6-18. E.Bosch

Estat espanyol:

- Societat espanyola de professors de Filosofia. L.M.Cifuentes

- Societat d'estudis utilitaristes. Esperança Guisan.
- Instituto de "Filosofía para niños". F.García
- Departament de Didàctica de la filosofia de les Facultats d'Educació de Sevilla i Santiago.
- "Grup embolic" de València.
- Grup de treball de Filosofia del Centre de Recursos de Tenerife.
- Grup sobre el "Mejoramiento de la enseñanza de la Filosofía" de Buenos Aires.

També s'ha donat suport a la coordinadora estatal i de Catalunya sobre la defensa de la presència de la Filosofia en els currículum d'ensenyament secundari.

3.1.9. Programa d'Educació Musical

L'inici del curs va començar amb les *IV Jornades de Música* que es van celebrar al setembre del 2002. El grup de treball de música va participar en l'organització de les mateixes i també va presentar dues comunicacions relacionades amb la temàtica de música i interculturalisme. En finalitzar les jornades el grup de treball va prendre la decisió de descansar un curs com a grup però sense perdre el contacte entre els membres del grup. Per tant, al llarg d'aquest curs que ara finalitza el grup no ha estat actiu com a grup de treball tot i que ha mantingut reunions esporàdiques per tal de replantejar-se la seves línies de treball i recerca de cara al proper curs.

Fruit d'aquestes reunions el grup ha decidit reprendre el seu treball a més de comptar la incorporació d'una nova companya al grup. El tema que s'ha considerat més adient ha estat el de música i interdisciplinarietat de cara al proper curs donat que aquesta serà la temàtica de les jornades del setembre del 2004.

Pel que fa al Programa de Música ha ofert cursos per oferta central i oferta de tardor cercant els formadors adequats i ha continuat treballant en la pàgina web del Programa que es pot consultar des de la pàgina de l'ICE. Al llarg d'aquest curs s'han incorporat les memòries dels treballs en format pdf del grup d'anys anteriors, s'han revisat i afegit nous enllaços interessants dels temes tractats des del Programa o que s'estan treballant en l'actualitat i com a novetat s'han passat també a format pdf totes les actes de les jornades de música des de l'any 1996 i s'han incorporat també en un nou apartat, la qual cosa permet llegir i imprimir els llibres d'actes.

En aquest Programa existeix una gran dificultat de coordinació dels formadors/es perquè la majoria són professors i professores d'escoles de música o persones que treballen per compte propi i els seus horaris són incompatibles amb les franges horàries per poder realitzar sessions de coordinació.

S'ha proposat al Sr. Joaquim Prats que la Sra. Cristina Fuertes participi en el "Curs pràctic de desenvolupament de materials formatius per docència en xarxa pels formadors de l'ICE".

Perspectives de futur

Les línies de treball que des del grup es creu oportú desenvolupar i concentrar els esforços del Programa són:

- Organitzar les properes V Jornades de Música
- Aprofundir en el coneixement de la música i les relacions interdisciplinàries amb d'altres matèries: filosofia, matemàtiques, llengües, llengües estrangeres, visual i plàstica
- Proposar activitats musicals de caràcter interdisciplinari
- Mantenir i actualitzar la pàgina web del programa.

3.1.10. Programa d'Informàtica

El Programa d'Informàtica s'ha plantejat de minimitzar les incidències que es van produir durant els cursos de tardor del setembre de l'any 2002. Per pal·liar les deficiències observades ens hem reunit amb el Sr. Joan Ondinas, coordinador de les aules d'informàtica de l'Escola del Treball, per preparar l'inici dels cursos de la propera tardor, i s'hi ha mantingut contacte per correu electrònic per tal de coordinar tots els formadors que necessiten aules d'informàtica a la tardor del setembre del 2003.

S'ha procurat que tots els formadors visitin l'Escola del treball per tal de revisar conjuntament amb el Sr. Joan Ondinas l'aula d'informàtica assignada per tal d'instal·lar el programari i el maquinari que es necessitarà a l'inici dels cursos de Tardor.

Tan en el marc de l'oferta de Tardor com en la d'Hivern, s'han continuat oferint cursos adreçats a professorat amb un cert grau d'especialització o que han de treballar amb eines informàtiques aplicades a camps molt concrets.

S'ha informat al Sr. Joaquim Prats dels cursos d'informàtica que ja es realitzen de forma virtual al nostre ICE i s'han proposat que alguns formadors d'informàtica participin en el "Curs pràctic de desenvolupament de materials formatius per docència en xarxa pels formadors de l'ICE".

El programa d'informàtica continua tenint un marge molt petit d'actuació ja que la Subdirecció General de Tecnologies de la Informació assumeix tota la formació que es realitza en els Plans de Formació de Zona, i només delega a l'ICE aquelles activitats adreçades a centres educatius concertats, i per una altra banda la oferta que podem realitzar des de l'ICE queda reduïda a cursos adreçats a professorat que tenen cert coneixement de determinats programes o que estan interessats en aplicacions informàtiques molt específiques que no són d'ús freqüent.

Perspectives de futur

Les línies de continuïtat en les que es preveu treballar són:

- Analitzar les novetats en el camp de la informàtica que puguin ser d'interès per als professors i programar cursos de formació en aquells programes i/o temes que es cregui més adequats per a cobrir les necessitats de l'educació.
- Vetllar per al bon funcionament dels cursos de Tardor i d'Hivern.

3.1.11. Programa d'Educació Ambiental

El Programa d'Educació Ambiental ha dut a terme les següents activitats:

- Durant aquest curs ha presentat els resultats de l'enquesta realitzada pel grup per conèixer l'estat actual de l'EA a Catalunya i les necessitats de formació.
- Els grups de treball han tingut com a temes preferents els següents: "*l'Educació ambiental com a eix transversal* ", "*L'ambientalització de l'escola*" i "*Salut i medi Ambient*"
- S'han realitzat assessoraments a centres amb les temàtiques de "*Adequació del PCC a l'eix transversal medioambiental*", "*Educació mediambiental, gestió sostenible*", "*Coneixement del medi*" i "*La qualitat ambiental del centre educatiu*"
- S'ha realitzat un Seminari de Coordinació Primària-Secundària: "*El Medi Ambient i la Sostenibilitat*"
- S'ha format part del grup d'experts del sector de l'ensenyament de l'ECECA que ha dissenyat *L'estratègia catalana d'educació ambiental* i s'ha assistit al *Forum de la ECECA per extreure i redactar les conclusions definitives dels diferents sectors*.
- S'ha realitzat la "*1ª Trobada d'Educació Ambiental d'Intercanvi d'experiències*"

Perspectives de futur

- Realitzar diferents articles per donar a conèixer els resultats de l'enquesta.
- Fer una base de dades de les experiències més interessants.
- Iniciar una recerca sobre l'E.A. i les noves tecnologies.
- Realitzar una pàgina web del programa d'EA
- Començar a preparar les 2ª Trobada

3.1.12. Programa d'Educació Intercultural

Ha continuat el grup de treball iniciat l'any passat. Participa professorat de diversos instituts de secundària que pertany a l'àrea metropolitana de Barcelona i alguns membres del GREDI.

El grup ha realitzat una publicació sobre el treball elaborat l'any anterior: *Construïm Europa?*, que permet la seva difusió a més ampli nivell.

Aquest curs s'ha treballat la temàtica "*Projecte de grups mixtes*"

A les zones s'han realitzat dues activitats, un assessorament sobre "*Modificar el currículum garantint un enfocament intercultural*" i un curs sobre "*Educació i immigració: la diversitat cultural i l'exclusió social*".

3.1.13. Programa de Convivència i Diversitat: Educació en Valors, Diversitat, Acció Tutorial i Multiculturalisme

Com a conseqüència dels acords presos en una reunió amb 70 formadors dels Programes d'Educació en Valors, Diversitat, Acció Tutorial i Multiculturalisme, celebrada el mes de maig de 2002, aquests quatre programes s'han constituït en un únic macroprograma pel que fa a l'anàlisi de les necessitats de formació i a la planificació d'activitats relacionades amb la gestió de conflictes, temàtica que ha esdevingut en els darrers anys la demanda prioritària de molts centres de secundària, així com de primària. Això afavoreix la coordinació de les actuacions de l'ICE adreçades a donar resposta a la demanda dels centres, així com de les actuacions inherents a les activitats d'iniciativa pròpia de la institució

Tanmateix, cada programa continua treballant en projectes propis i fent propostes de treball amb formadors de diversos àmbits. En aquest sentit, s'han dut a terme reunions de treball per analitzar les demandes de formació amb especialistes d'Educació Emocional, Competència Social, Mediació, Adaptacions Curriculars i Educació Especial.

L'activitat d'aquest curs ha conclòs amb l'organització de les *Jornades de reflexió sobre Convivència i Diversitat: Propostes d'intervenció per a la gestió del conflicte*, realitzades els dies 1, 2 i 3 de juliol de 2003, que ha comptat amb la participació de 120 professionals de l'educació de tots els nivells, la presentació de 25 experiències d'intervenció en centres de Primària i Secundària i la presència d'experts de vuit universitats que han analitzat els canvis en els valors als inicis del segle XXI. Han reflexionat a l'entorn de la repercussió que aquests canvis tenen en el món educatiu, el rol que hi juga l'escola, així com les possibles menes d'intervenció des de la institució escolar.

Com a conclusió d'aquestes jornades, s'ha constatat la necessitat d'establir nexes entre el discurs teòric i la pràctica educativa aplegant les experiències innovadores, potenciant-ne la seva activitat i donant-les a conèixer.

Durant el curs 2002-2003, el Programa de Convivència i Diversitat ha realitzat 137 activitats en què han participat 2.005 professors i professores d'Educació Infantil, Primària i Secundària, sense comptabilitzar les Jornades ni les Reunions de Formadors. A més a més, s'han constituït més de 15 Grups de Treball amb l'objectiu d'analitzar i planificar les actuacions futures.

Altres actuacions concretes iniciades durant el curs 2002-2003:

- a) Traducció i adaptació a la realitat catalana del material "Index for Inclusion". Aquest material, en fase de correcció lingüística, s'aplicarà el proper curs en diversos centres per tal de validar i avaluar la seva utilització. El material definitiu tindrà format de paper i de CD-ROM.
- b) Anàlisi de les demandes de formació dels centres d'Educació Especial i inici d'un treball sobre "escola inclusiva" que es desenvoluparà durant el proper curs.
- c) Anàlisi de les activitats del Programa de Competència Social del Departament d'Ensenyament, així com la seva transformació progressiva en assessoraments a

centre que requereixen un tractament diferencial i una formació de formadors específica.

- d) S'ha dissenyat un post- grau sobre tutoria adreçat al professorat de secundària. S'iniciarà la seva impartició durant el curs acadèmic 2003-04.
- e) El grup de l'entrevista han continuat elaborant materials pel professorat de secundària, alguns dels quals es varen experimentar en els cursos de la Tardor 2002-03.
- f) El grup de interculturalitat continua el treball iniciat els anys anteriors, amb l'ampliació del nombre de centres de secundària implicats i la seva relació amb alguns membres del GREDI.
- g) S'ha presentat els resultats de la recerca "*Construcció de la ciutadania a través del treball cooperatiu*".

Programa d'Educació en Valors

El Programa d'Educació en Valors (<http://www.ub.es/iceev/peva.htm>) té com a objectiu primordial la formació del professorat d'educació infantil, primària i secundària en l'àmbit de l'educació en valors. Per tant, les activitats que es realitzen estan adreçades sobretot a assolir aquest objectiu. Conferències, cursos, assessoraments a centres i grups de treball constitueixen les modalitats de formació que recullen la majoria d'activitats del PEVA.

Voldríem destacar, abans de fer un llistat exhaustiu de les activitats realitzades, les *Jornades de reflexió sobre Convivència i Diversitat: Propostes d'intervenció per a la gestió del conflicte*, que han posat de manifest l'èxit de la col·laboració del nostre programa amb els altres dos programes de l'ICE, el de Diversitat i el d'Acció Tutorial, atesa la coincidència de temàtiques que es treballen des de diversos enfocaments.

Les activitats dutes a terme queden recollides en els apartats següents:

1. Aquest curs han defensat les memòries finals del ***Màster presencial d'Educació en Valors***, que s'havia iniciat el curs passat. Han obtingut el Màster un total d'11 alumnes.
2. Activitats de **formació adreçades a professorat d'educació infantil, primària i secundària**:
 - Cursos de tardor: *Com es pot educar en valors a l'ensenyament secundari i La família i l'entrevista: construcció d'un estil personal*.
 - Curs d'hivern: *Valors i intel·ligència emocional: elements clau en l'educació*.
 - Assessoraments a centres: CEIP El Castellot de Vilafranca i Escola Sant Lluís Bertran de Roda de Ter.
3. Organització de **grups de treball** amb professorat d'educació infantil, primària i secundària, sobre Gestió de la pluralitat, Educació infantil i valors, Tecnologies de la Informació i la Comunicació i l'Educació en valors, Avaluació de pràctiques pedagògiques i projectes educatius de centre en relació a l'educació en valors,

Estratègies per al desenvolupament dels eixos transversals del currículum, Educació en valors en l'educació secundària.

4. Activitats emmarcades en el **Conveni de Col·laboració amb l'Organización de Estados Iberoamericanos para la Educación, la Ciencia y la Cultura (OEI)**.
 - Ha finalitzat la II Edició del *Màster virtual "Democràcia i Educació en valors a Iberoamèrica"* (86 alumnes), i la III Edició del *Postgrau virtual "La pràctica dels valors en contextos educatius"* (130 alumnes), cursos realitzats dins del conveni de col·laboració, vigent des de 1995, entre la *Organización de Estados Iberoamericanos para la Educación, la Ciencia y la Cultura*, la OEI i l'ICE de la UB.
 - Manteniment d'un servei de consulta a distància sobre qüestions relatives a l'educació en valors, referències bibliogràfiques i altres.
5. Disseny i elaboració de **materials didàctics**: Materials curriculars per la ESO, *"Ética y Educación en Valores. Materiales para el profesorado"*, per l'Editorial CISS-Praxis.
6. Altres activitats
 - Col·laboració amb la Secretaria General de l'Esport, en el grup de treball Ètica i valors en l'Esport Escolar (EVEC). S'ha signat un Conveni.
 - Participació al Curs de Postgrau: Educació en el lleure: direcció i gestió, de la Fundació Catalana de l'Esplai.
 - Participació al Curs de Postgrau: Educació Emocional de la UB.
 - Xerrades i conferències a diversos centres escolars, públics i privats de Catalunya.
 - Col·laboració en el Butlletí *Senderi* amb una publicació sobre educació en valors, en la que hi participen diferents entitats educatives.
 - Participació en el Consell de l'Audiovisual de Catalunya, participant en la producció d'un díptic adreçat a les famílies sobre l'ús de la televisió.

Perspectives de futur del Programa de Valors

- Continuar en l'organització de Màsters i Postgraus sobre *Educació en Valors* amb la OEI.
- Continuar col·laborant amb els programes de Diversitat i Acció Tutorial.
- Continuar i aprofundir en les línies d'actuació desenvolupades pels grups de treball.
- Pròrroga del conveni amb la OEI i manteniment de les activitats que s'hi emmarquen.
- Iniciar les activitats del grup de recerca EDDU, sobre Ètica i Deontologia a la Docència Universitària, per tal d'impulsar la formació ètica en l'àmbit universitari.

3.1.14. Programa de Formació Professional

Les activitats de formació que s'han dut a terme durant aquest curs han estat les següents:

CURSOS

Primer trimestre

- L'entrevista de selecció. 18 h Destinatari: Àrea de FOL, Família d'administració
- Legislació laboral .Conceptes bàsics. 24h. Destinatari: Àrea de FOL, Famílies d'Administració i Comerç i màrqueting
- Gestió duanera i fiscalitat internacional, 30h. Destinatari: Família de Comerç i màrqueting
- Seminari: Experiències comercials, 20 h. Destinatari: Família de Comerç i màrqueting

Segon trimestre

- Últimes tendències en llaços i paquets, 20h. Destinatari: : Família de Comerç i màrqueting, Hoteleria i turisme

Estiu

- Protocol i organització d'actes, 20h. Destinatari: : Família d' Administració, Comerç i màrqueting, Imatge personal.
- Organització personal i gestió del temps, 20h. Destinatari: Família d' Administració, Comerç i màrqueting.
- Les noves tecnologies aplicades a la promoció en el punt de venda, 30h. Destinatari: Família de Comerç i màrqueting i Administració, i famílies que tinguin el crèdit de gestió i comercialització en la petita empresa.
- Direcció comercial i de vendes, 20 h. Destinatari: Família de Comerç i màrqueting, Administració.
- Aparadorisme 1, 25h. Destinatari: Família de Comerç i màrqueting, Hoteleria i turisme , Arts plàstiques i disseny.
- La gestió del producte a l'establiment: sistemes de identificació, promoció i protecció, 20h. Destinatari: Família de Comerç i màrqueting.
- Incoterms i transport internacional, 30h. Destinatari: Família de Comerç i màrqueting, Administració , Indústries alimentàries.
- De colors. una aproximació a la comprensió i ús del color, 30h. Destinatari: Família de Comerç i màrqueting, Hoteleria i turisme, Imatge personal, disseny gràfic.
- Propostes d'organització d'unitats didàctiques dels crèdits d'unitats de convivència i habilitats d'autonomia personal i social, 15h. Destinatari: Família serveis socioculturals i a la comunitat.
- Formació en l'àmbit de l'atenció a persones amb retard mental. Destinatari: Família serveis socioculturals i a la comunitat.

- Estilisme en el vestir 30h. Destinataris: Família d'Imatge personal.
- Tècniques d'aplicació de pròtesis capil·lars, 16h. Destinataris: Família d'Imatge personal.
- Tallat, arranjament i afeitat de barba i bigoti, 22h. Destinataris: Família d'Imatge personal.
- Taller d'actualització de materials en cures bàsiques, 15h. Destinataris: Família de Sanitat, Serveis a la comunitat.
- Tècniques bàsiques d'identificació de fongs patògens en el laboratori de microbiologia clínica 30h, Destinataris: Família de Sanitat.
- Conceptes bàsics sobre els medicaments i la seva elaboració en establiments de farmàcia, 30h. , Destinataris: Família de Sanitat.
- L'entrevista de selecció, 18h: Destinataris : Àrea de FOL, Administració, altres famílies professionals.
- Propostes didàctiques per desenvolupar el crèdit de FOL: L'entorn laboral i l'empresa, 20 h. Destinataris: Àrea de FOL.
- Extensions de cabell, 16h. Destinataris: Família d'Imatge personal.

Aquestes activitats han suposat 25 cursos i un total d'hores de 584 , 50 formadors i matriculats

CONTACTES AMB FORMADORS, ENTITATS EDUCATIVES I EMPRESES

S'han mantingut contactes amb els nous formadors i responsables d'empreses que per primera vegada han col·laborat amb nosaltres per explicar els objectius perseguits per l'ICE així com per a donar a conèixer la realitat de la formació professional i les necessitats formatives del professorat. Les entitats que han col·laborat aquest curs són:

- L'Escola d'infermeria de l'Hospital Vall d'Hebron
- BCNK Grup integral
- IES Salvador Seguí de Barcelona
- IES Les Vinyes de Santa Coloma de Gramenet
- Panrico
- Checkpoint System España
- Benestar Social. Programa Sirius
- Rueber S,L. Institut de recuperació capil·lar
- Perruqueria Fragoso
- Facultat de Farmàcia
- Illa Diagonal
- SACSE-MILAR
- Supermercats Alcampo

- AECOC

S'han mantingut també contactes amb el professorat que imparteix els cicles formatius per tal de conèixer les necessitats de formació de les diferents famílies i poder ajustar i millorar l'oferta formativa, així com adequar els continguts de les activitats a les expectatives del professorat.

Perspectives de futur

- Continuar l'oferta formativa iniciada aquest curs en famílies com imatge personal amb l'objectiu de planificar activitats que suposin una l'actualització de continguts
- Continuar l'oferta en famílies ja habituals com Administració, Comerç i màrqueting, Sanitat, FOL, per tal de proporcionar al professorat un apropament a la realitat de les empreses.
- Durant aquest curs s'ha elaborat un informe pel Departament d'Ensenyament per tal de portar a terme una proposta de necessitats formatives per a la família d'hoteleria i turisme. Davant la negativa del departament a fer-ho en aquesta família tornarem a fer la proposta per a la família de Serveis a la Comunitat. Si és acceptada suposaria la creació d'un grup de treball, de força envergadura, que tindria per objectiu la proposta i planificació d'accions formatives pels diferents cicles d'aquesta família en base a un estudi del currículum., de les necessitats del mercat, de les mancances que manifesti el professorat i de les necessitats pròpies del sistema educatiu.

3.1.15. Programa d'Educació Infantil

El Programa d'Educació Infantil ha seguit donant resposta a les necessitats detectades als Plans de Formació a Zones tal i com ha fet en anys anteriors i, a més, ha preparat i celebrat la Jornada *Educació Infantil: El vell i bell ofici d'educar*.

Des del Programa s'han portat a terme **61 activitats** repartides de la següent manera: 43 del cicle 0/3, 1 del cicle 3/6, 14 de l'etapa 0/6, 1 grup de treball (0/3), 1 recerca (0/3) i el seminari permanent.

Les **43 activitats del cicle 0/3** es divideixen en 8 cursos, 11 cursos en centre, 22 assessoraments i 2 conferències. Al **cicle 3/6** s'ha realitzat 1 assessorament. A l'**etapa 0/6** s'ha ofertat 1 curs d'Oferta Central, també s'han fet 2 cursos, 2 cursos en centre, 2 seminaris i 7 conferències.

Tant la **recerca –La Biblioteca, un eix d'aprenentatges–** com el **grup de treball –Agrupaments flexibles–** els hem de situar en el cicle 0/3.

La primera trobada amb les formadores i formadors del Programa a finals de novembre va tenir com a finalitat el seguiment de les activitats que ja s'havien iniciat, entregar el document Bases Conceptuals i presentar la informació de la Jornada a realitzar durant el mes de maig.

Una altra tasca molt important i efectiva del Programa són les sessions i les reflexions científiques portades a terme pel **Seminari Permanent** que, amb una periodicitat

mensual, es reuneix amb la finalitat d'aprofundir en aspectes conceptuals sobre l'educació infantil.

Com hem dit en començar aquest epígraf, el gran protagonista ha estat la Jornada *Educació Infantil: El vell i bell ofici d'educar* que va tenir lloc els dies 23 i 24 de maig del 2003 al Campus Mundet i van assistir al voltant de 250 professionals de l'àmbit.

La conferència titulada "Amb ulls de mestre" va ser pronunciada per **Francesco Tonucci** en l'acte d'inauguració de la Jornada, plantejant-nos dues maneres oposades que té el mestre d'entendre l'infant, cada una d'elles implica una forma de fer de mestre/a. El ponent va apostar clarament per un mestre preparat per a l'escola, com a element prioritari, atès que parteix de la base que l'infant "és capaç" i té ja els fonaments necessaris per ell mateix. A partir d'aquí va tractar aspectes com una societat interessada en el seu futur inverteix en els infants, la família i les escoles primàries; el tema de l'escriptura; la necessitat de llegir per als nens i nenes; la lectura dels infants i la democràcia amb els infants.

Per tal de conèixer la realitat de l'educació infantil que s'està portant a terme hi va haver un espai destinat a conèixer a fons les **EXPERIÈNCIES EDUCATIVES** que algunes i alguns participants a la Jornada van presentar mitjançant materials i recursos didàctics, fotografies, documents audiovisuals, etc. Es van presentar un total de 12 experiències innovadores que actualment es realitzen a les nostres escoles infantils.

Una activitat novedosa en la Jornada van ser els **TALLERS DE CREACIÓ, MANIPULACIÓ I REFLEXIÓ**. El fet de proposar un treball de reflexió mitjançant uns tallers d'activitat va ser fruit de l'anàlisi de les competències bàsiques que hi ha al darrere de la nostra tasca docent. A partir de fer conscients els conceptes i poder-los generalitzar i integrar en la nostra tasca docent del dia a dia, els coneixements, les habilitats i les actituds -que tenen un caràcter transversal- uneixen els sabers i els aprenentatges dels àmbits de desenvolupament i de les àrees curriculars. La reflexió de cada un d'aquests conceptes fa que el nostre treball esdevingui un acte reflexiu i ple de contingut. Es van oferir un total de 10 tallers.

Es va cloure la Jornada amb la ponència de la psicopedagoga Francesca Majó que amb el títol "*Educació: entre la contradicció i l'esperança*" va abordar l'educació i, concretament, el fer de mestre/a, des d'una perspectiva de compromís que engloba l'esperit crític, el bagatge cultural, els valors i les contradiccions.

Concluint i fent balanç de la Jornada, opinem que es varen aconseguir els objectius que ens havíem marcat: confrontar, reflexionar i intercanviar estudis i experiències que s'han donat o es poden plantejar com a perfil de l'educador/a d'avui.

Des d'una perspectiva global, la valoració del treball portat a terme i les línies i plantejaments que el Programa ha dissenyat per al futur immediat ens permet de fer-ne una ponderació força positiva.

3.1.16. Programa de Coeducació

Durant el present curs, ha quedat consolidat el Seminari Permanent de Coeducació, la continuïtat del debat del curs passat, ens hem centrat en la caracterització dels sabers femenins, es a dir, del conjunt de coneixements, habilitats i actituds que històricament s'han desenvolupat en relació a l'experiència femenina i en la valoració de les experiències de transferència a l'àmbit escolar i de les formes i potencialitats de validació com a coneixement acadèmicament rellevant i necessari.

Hem parlat de sabers femenins en diferents sentits: Com a visibilitat de la experiència femenina en els àmbits del saber formalment establerts al patriarcat. Els recorreguts de les dones en aquests àmbits, i les formes específiques de transitar-los, continuen en els marges de la cultura acadèmica, i seguir amb l'esforç de recuperació és un camí imprescindible per tal de reconstruir una tradició cultural específicament femenina. Sobre les estratègies de les dones quan juguen en camp contrari, la constatació de que es produeixen diferents maneres de transitar els camps de les disciplines històricament reconegudes, sense caure en el parany de l'essentialisme diferenciador.

Ens hem referit als coneixements i aptituds que se'n deriven de l'experiència femenina en l'àmbit domèstic. Aquesta experiència aporta coneixements i habilitats imprescindibles per a la vida humana; comporta una forma de transmissió en relació que té com a eix estructurador, com a principi i final, el vincle afectiu i emocional; es caracteritza per ser un saber contextualitzat i relacional: de la vida per a la vida.

De tot això, què interessa incorporar a l'escola?, hem tingut en compte els aspectes relacionats amb els sabers vinculats a l'àmbit domèstic:

- La importància de fonamentar la cultura escolar en els coneixements contextualitzats com a base per a la significació dels aprenentatges.
- Els sabers domèstics com a capital cultural que, per les seves característiques, pot ajudar a impugnar algunes de les perspectives que operen com a fonts de biaix curricular: l'esfera de les relacions primàries front del productivisme; el saber de l'experiència front del científisme; la diversitat humana front l'etnocentrisme... En tant que capital cultural de totes les dones permet, a més a més, la recuperació d'un valor veritablement representatiu de la existència humana.
- La experiència femenina en la circulació dels sabers domèstics com a paradigma de l'educació en relació, de l'educació des del vincle. Provablement aquest és l'element políticament més rellevant i el que ens és més difícil de concretar en termes de propostes pràctiques generalitzables.
- L'educació en relació és una via alternativa en una direcció absolutament oposada a la que darrerament s'ha anat imposant en el sistema educatiu i que la LOCE vol consolidar i legitimar. No cal detallar les dificultats del context i del moment que viu l'escola; dels límits de la institució i del signe contradictori de les pràctiques que es realitzen al seu interior; de les tensions diverses que es posen de manifest en les relacions escolars, entre professorat i alumnat, entre escola i família, entre el mateix professorat... Potser la dificultat més gran està en que plantejar-nos una educació des del vincle al si de l'escola ens obliga a "posar-nos en joc en primera persona", a dirigir la mirada cap a "com ho faig jo", a partir de nosaltres mateixes. Es proposa

que aquest sigui el nucli articulador dels debats del proper curs. Coordinadora del Seminari: Miren Izarra

Altres tasques realitzades des del Programa:

- Curs de Tardor sobre *La creativitat femenina, a càrrec de Núria Rius, Concepció Ramió i Rosamaria Aguadé.*
- Grup de treball emmarcat en un projecte més ampli sobre "Construcció de la identitat femenina dins l'àmbit educatiu" per a la realització de un vídeo DVCAM de 25 minuts de durada amb el títol *Sexualitats adolescents i escola*, coordinat per Mónica Timón.
- Grup de treball sobre *Artistes i la representació de mites*, coordinat per Rosamaria Aguadé.
- Grup de treball sobre Personatges femenins a la mitologia clàssica: relectures, coordinat per Rosamaria Aguadé
- Participació en les Jornades del Projecte Educatiu de Ciutat
- Participació en el Grup Dona del Consell Municipal de Benestar Social.

3.1.17. Programa de Metodologia, Organització i Avaluació

Des del Seminari Permanent del Programa s'ha continuat prioritzant l'atenció de les necessitats de l'ESO i del Batxillerat com en els darrers cursos. Aquest seminari el componen Manuel Belmonte, Toni Dolz, Maite Mases (ICE), Ester Miquel i el coordina Ignasi Oró.

Tasques desenvolupades durant aquest curs:

- S'han coordinat 49 activitats desenvolupades en el marc del Pla de Formació de Zones.
- Grup de Treball sobre L'Elaboració d'un portafolis per a l'avaluació de la funció directiva coordinat per Xavier Chavarria.
- Preparació de la Jornada sobre *Avaluació de l'alumnat i autoregulació dels aprenentatges a l'ESO i al Batxillerat*. Jornada sobre *Avaluació de l'alumnat i autoregulació dels aprenentatges a l'ESO i al Batxillerat*. La data prevista era el 19 de març de 2003, com que no hi va haver prou persones matriculades es va posposar i la nova data serà el 15 d'octubre de 2003. La feina de preparació està feta. Les ponents són: Neus Sanmartí UAB de Barcelona, Victoria Ibañez i M^a. Pilar Menoyo de l'IESM Juan Manuel Zafra de Barcelona.
- Revisió i actualització de la web del programa de la xarxa ICE-UB. A partir del proper setembre estarà disponible i inclourà els materials i recursos disponibles que és la tasca que ens ha ocupat més dedicació pel que fa a les reunions de coordinació i a la feina personal.
- *Revisió dels objectius anuals i de l'organització com equip de treball*. En les reunions de final d'aquest curs hem debatut al voltant dels objectius que prioritzarem durant el curs 2003-04:
 - Mantenir la web al dia pel que fa a les novetats en revistes educatives.

- Reflexionar i proposar alguna acció formativa al voltant de les Competències Bàsiques.
- Revisar la tipologia de les accions formatives que oferim pensant en un lligam més estret entre el programa i els centres educatius potencialment interessat en les línies de treball que proposem.

3.1.18. Programa de Projectes de Treball

Les activitats desenvolupades pel Programa han estat:

- Seminari Permanent sobre Projectes de Treball en el que s'ha desenvolupat la construcció del saber docent, la formació del professorat en diferents contextos, l'intercanvi d'experiències afins, i s'han compartit treballs d'aula: portafolis, carpetes d'aprenentatge, dossiers i altres mostres d'activitats vinculades al treball per projectes. Coordinadora del Seminari Montse Ventura.
- Elaboració d'un CD amb les Reflexions i la síntesi de les III Jornades sobre Repensar l'Escola des dels Projectes de Treball a càrrec de Carmina Álvarez i Carme Isalt.
- S'han coordinat 6 activitats desenvolupades a centres en el marc del Pla de Formació de Zones
- Supervisió del Treball per Projectes a l'escola Isabel de Villena d'Esplugues a càrrec de Maite Mases.
- Conferència sobre "*Las medidas organizativas y metodológicas de atender a la diversidad*" 26 i 27 de Febrer Oviedo i Gijón a càrrec de Montse Ventura.
- Curs sobre "*l'Organització dels Projectes de Treball a Secundària*" adreçat al professorat d'Eivissa dies 27 i 28 de setembre i 29 i 30 de novembre a càrrec de Ita Alabat, Maite Mases i Montse Ventura.
- Curs sobre "*Los proyectos de trabajo y la enseñanza de la lectura y la escritura*" al Centro de Profesores de Almeria els dies 3 de desembre i 6 de març a càrrec de Montse Ventura.
- Coordinació taula "*Coneixement Compartit*" a les Jornades de Moviment de Renovació Pedagògica celebrades a la Universitat Autònoma de Bellaterra els dies 21 i 22 de Març a càrrec de Montse Ventura.
- Curs sobre "*La Formació en Centres en Projectes de Treball*" Escola d'Almoines -País Valencià, 27 i 28 de Novembre, 28 i 29 de Març i 13 i 14 de Juny a càrrec de Maite Mases i Montse Ventura
- Grup de treball sobre *Avaluació dels Projectes de treball: significació que té per l'alumnat en el se procés d'aprenentatge* coordinat per Anna Cunill.

3.2. RESUM D'ACTIVITATS I ALUMNAT: TABULACIÓ I GRÀFIQUES

En primer lloc presentem un quadre amb la relació dels 36 grups de treball que desenvolupen la seva activitat en aquest ICE, en el marc dels diferents Programes, realitzant estudis i elaborant materials per a la millora de l'educació.

A continuació es presenten les taules i gràfiques de la distribució de les activitats de cada programa (zones, oferta iniciativa ICE, Tardor,...) i les corresponents a l'alumnat matriculat. Presentem també les taules per zones i modalitats (activitats i alumnat matriculat) i les corresponents a les activitats organitzades per nivells educatius (zones i alumnat matriculat).

En una primera anàlisi comparativa de les dades d'aquest curs amb les del curs 2001-2002, s'observa que s'han organitzat un 2% d'activitats mantenint la seva distribució en els Programes. És de destacar l'augment de les activitats desenvolupades en els Programes Matemàtiques i Metodologia, Organització i Avaluació (increment del 50% i el 42% respectivament). Ha augmentat el nombre global de participants (de 7292 a 9001) tant en zones com en activitats d'iniciativa ICE. Concretant per Programes, s'observa un increment de participants molt important en els Programes de *Projectes de treball* (350%), *Matemàtiques* (250%), *Música* (100%), *Projectes de treball* (350%), *Metodologia, Organització i Avaluació* (70%, mantenint l'increment iniciat el curs passat que va ser del 40%), *Educació Ambiental* (65%) i *Tecnologia* (35%). També destaca la reducció de matriculats el Programa d'*Audiovisual* (60%).

Es manté l'oferta i demanda d'assessoraments i seminaris. Respecte al cursos en general, s'aprecia una lleugera reducció dels mateixos (de 114 a 110) però s'observa que es manté la clara tendència a la reducció dels cursos adreçats al públic en general (26% de cursos menys) augmentant en un 30% els cursos adreçats a un centre concret, com a resultat de l'atenció de les demanades formatives del professorat d'un mateix centre. Aquest fet indica l'evolució de les necessitats formatives dels docents, tant en les zones com en els diversos nivells educatius.

Tot i que es fa necessari un estudi més acurat de les dades que es presenten, creiem que mostren una optimització del recursos ja que, amb un pressupost similar, s'ha incrementat tant la oferta formativa com el nombre de participants, mantenint-se les bones valoracions sobre la qualitat de l'activitat formativa. Creiem que un dels motius d'aquesta optimització ha estat la correcta detecció de necessitats, tant en les zones com en els diversos nivells educatius.

3.2.1. Llistat de Grups de Treball

36 grups de treball

- Seminari d'aprofundiment a la didàctica de la filosofia al batxillerat
- Aules multilingües
- Projecte intercultural
- La integració de les matèries d'expressió i l'acció tutorial a l'ESO
- Artistes i la representació de mites
- Personatges femenins a la mitologia clàssica: relectures
- Sexisme, sexualitat i joves dins l'àmbit de l'escola
- Estudi de la situació de l'educació visual i plàstica i de les necessitats de formació
- Index For Inclusion: traducció i adaptació a la realitat socioeducativa catalana
- Avaluació dels projectes de treball: significat que té l'avaluació per l'alumnat en el seu procés d'aprenentatge
- Història de les matemàtiques
- La biblioteca, un eix d'aprenentatges
- Valors, diversitat i acció tutorial: grup de treball d'anàlisi de les demandes de formació permanent
- Projecte d'innovació curricular i recerca didàctica en la química del batxillerat
- Adolescència i escola
- Materials curriculars de matemàtiques per alumnes amb necessitats educatives especials
- Càlcul mental a l'educació primària
- Resolució de problemes matemàtics a l'educació primària
- Projecte d'innovació curricular i recerca didàctica en la biologia al batxillerat
- Geologia ambiental de Menorca
- Necessites un cop de mà per crear les teves activitats?
- L'entrevista a secundària
- Nous entorns d'aprenentatge
- Com es pot impartir sociologia des d'Internet
- Crèdit de geografia per al batxillerat: territori i societat
- El treball de recerca al batxillerat: l'aplicació del mètode científic
- Projecte de grups mixtos
- Gestió pedagògica de la pluralitat
- Avaluació de pràctiques pedagògiques i projectes educatius de centre en relació a l'educació en valors
- Educació infantil i valors
- Estratègies per al desenvolupament dels eixos transversals del currículum
- Educació en valors en educació secundària
- Tecnologies de la informació i de la comunicació i valors
- Interculturalitat i formació del professorat
- Avaluació i prevenció de la violència a l'escola
- Càlcul mental a l'educació primària

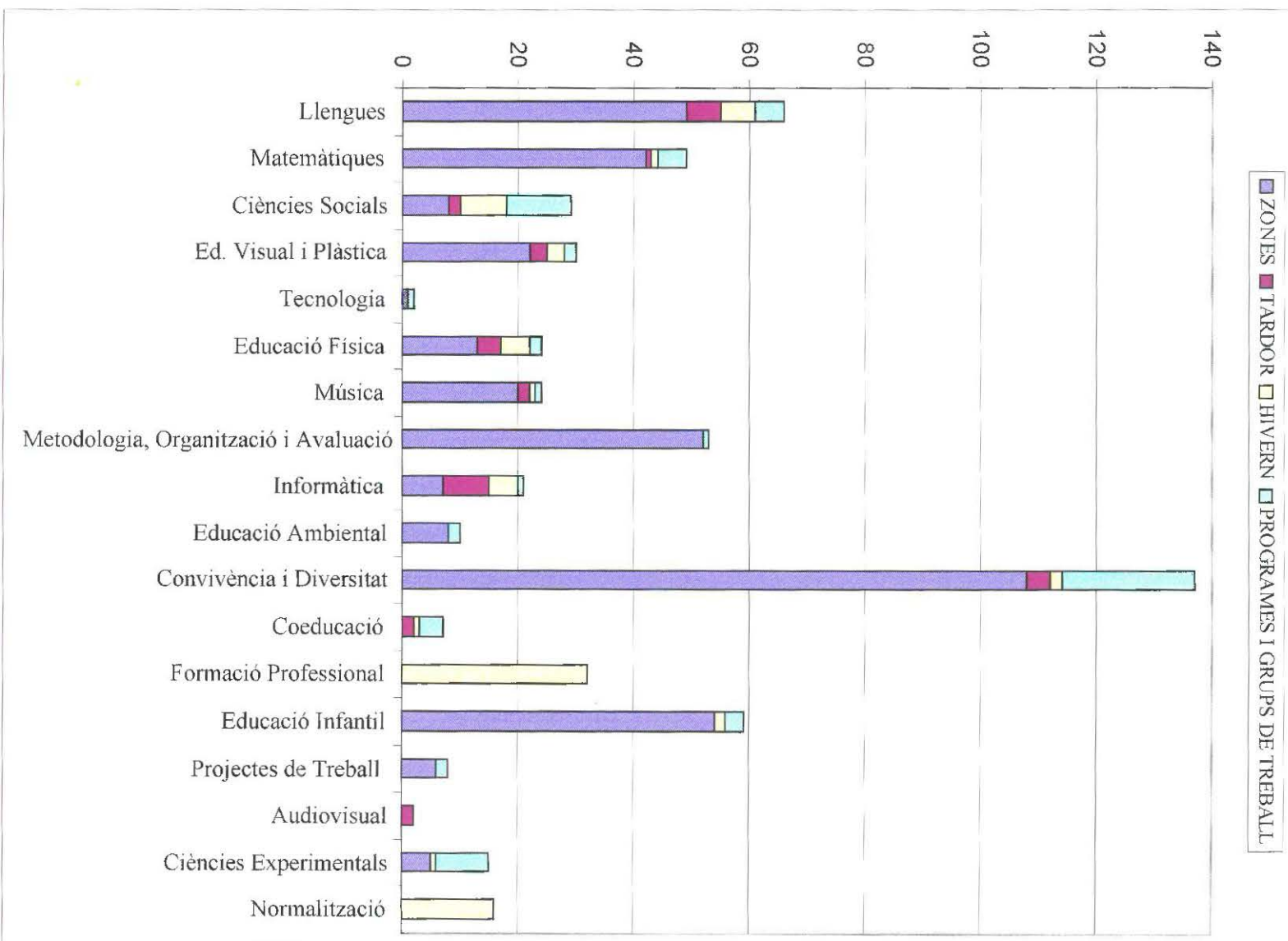
3.2.2. Per plans i programes

Distribució de les activitats de cada programa

PROGRAMA ICE	TOTAL	ZONES	INICIATIVA ICE		
			TARDOR	HIVERN (Oferta Central)	Programes i Grups de Treball
Llengües	66	49	6	6	5
Matemàtiques	49	42	1	1	5
Ciències Socials	29	8	2	8	11
Ed. Visual i Plàstica	30	22	3	3	2
Tecnologia	2	1			1
Educació Física	24	13	4	5	2
Música	24	20	2	1	1
Metodologia, Organització i Avaluació	53	52			1
Informàtica	21	7	8	5	1
Educació Ambiental	10	8			2
Convivència i Diversitat (*)	137	108	4	4	23
Coeducació	7		2	1	4
Formació Professional	32			32	
Educació Infantil	59	54		2	3
Projectes de Treball	8	6			2
Audiovisual	2		2		
Ciències Experimentals	16	5		1	9
Normalització	16			16	
TOTAL	584	395	34	83	72

(*) El programa de Convivència i Diversitat dona resposta a les demandes d'Acció Tutorial, Educació en Valors, Diversitat, Multiculturalisme i Educació Especial.

Activitats per programes

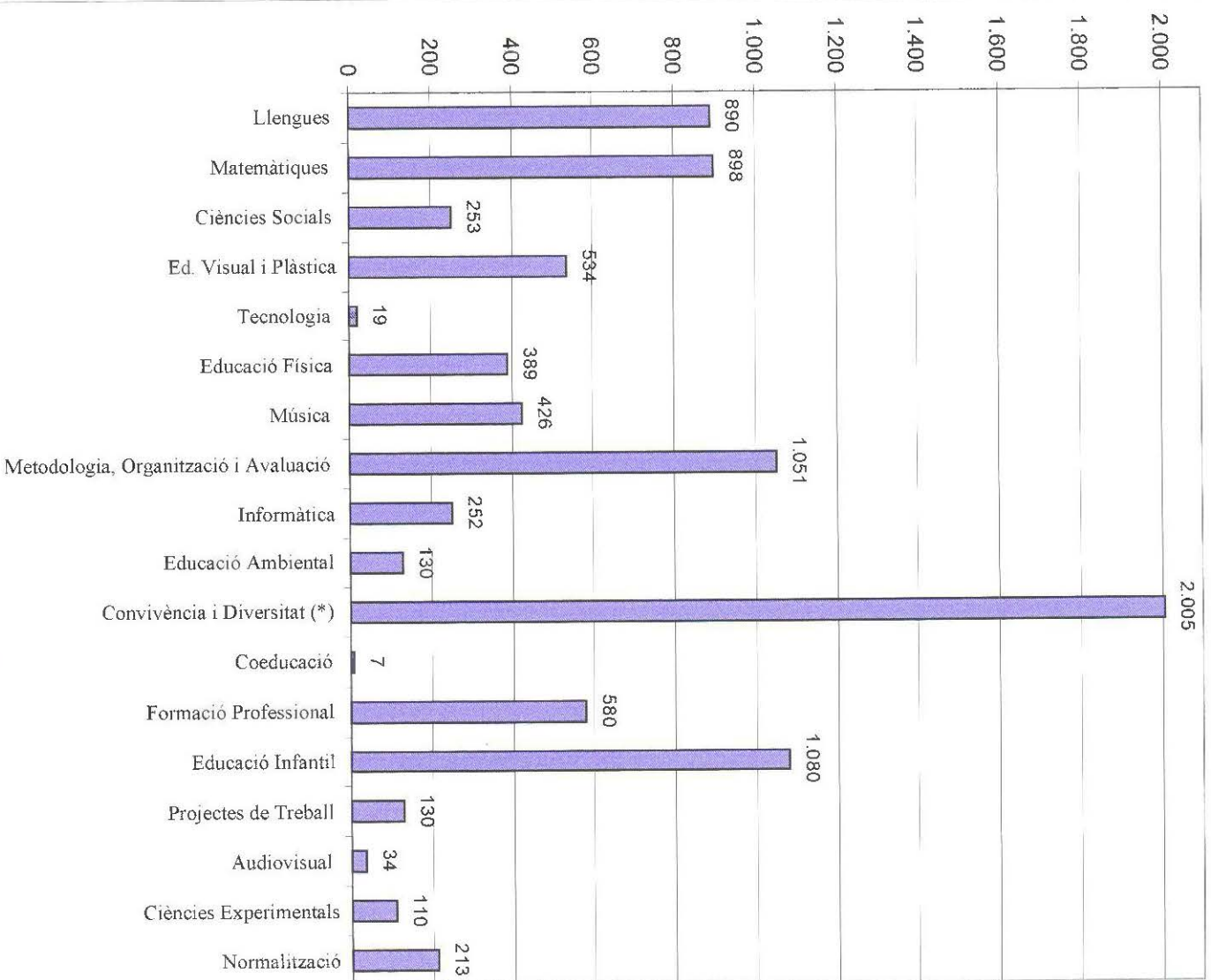

Matriculats a les activitats per programes i plans

PROGRAMA ICE	TOTAL	ZONES	Iniciativa ICE	
			TARDOR	HIVERN
Llengües	890	745	94	51
Matemàtiques	898	878	20	
Ciències Socials	253	126	29	98
Ed. Visual i Plàstica	534	363	132	39
Tecnologia	19	19		
Educació Física	389	219	90	80
Música	426	305	103	18
Metodologia, Organització i Avaluació	1.051	1.051		
Informàtica	252	57	118	77
Educació Ambiental	130	130		
Convivència i Diversitat (*)	2.005	1.928	46	31
Coeducació	7		7	
Formació Professional	580	31		580
Educació Infantil	1.080	1.054		26
Projectes de Treball	130	130		
Audiovisual	34		34	
Ciències Experimentals	110	93		17
Normalització	213			213
TOTAL	9.001	7.098	673	1.230

(*) El programa de Convivència i Diversitat dona resposta a les demandes d'Acció Tutorial, Educació en Valors, Diversitat, Multiculturalisme i Educació Especial.

Matriculats per Programes

3.2.3. Per zones i modalitats

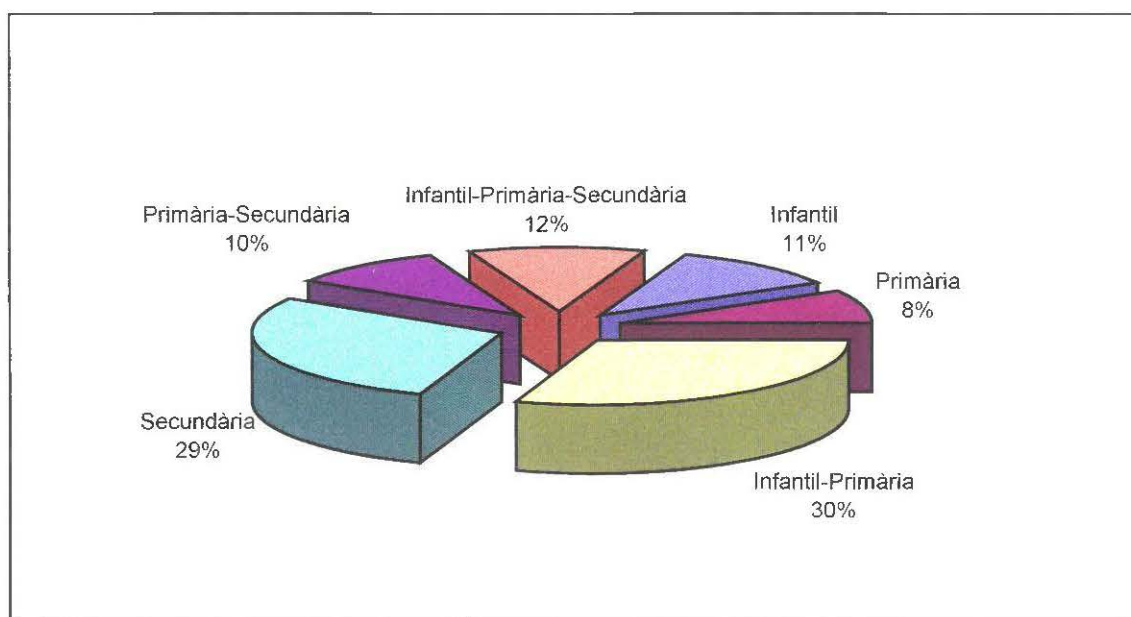
Activitats per zones i modalitats

ZONA	TOTAL	Curs	Curs adreçat a un centre	Assessoraments	Seminaris	Seminaris de coordinació i Grups de Treball	Altres
EIXAMPLE	24	9	2	7	3	2	1
SANTS-MONTJUIC	18	2	4	4	3	2	3
SARRIÀ-ST.GERVASI	26	2	4	8	2	7	3
NOU BARRIS	20			11	2	2	5
SANT ANDREU	24	1	5	10		5	3
SANT MARTÍ	23		2	14	2	4	1
VILAFRANCA	21	5	4	8	2		2
GARRAF	21	3	6	6	4	1	1
OSONA	36	9	6	13	6	1	1
GRANOLLERS	44	4	14	14	6	1	5
MOLLET	28	6		14	3	3	2
SANT CELONI	19		8	2	3	4	2
SANT FELIU	25	1		11	5	6	2
SANT BOI	18		3	7	2	3	3
CORNELLÀ	27	5	3	8	3	6	2
SANT VICENÇ	21	2		8		8	3
TOTAL	395	49	61	145	46	55	39

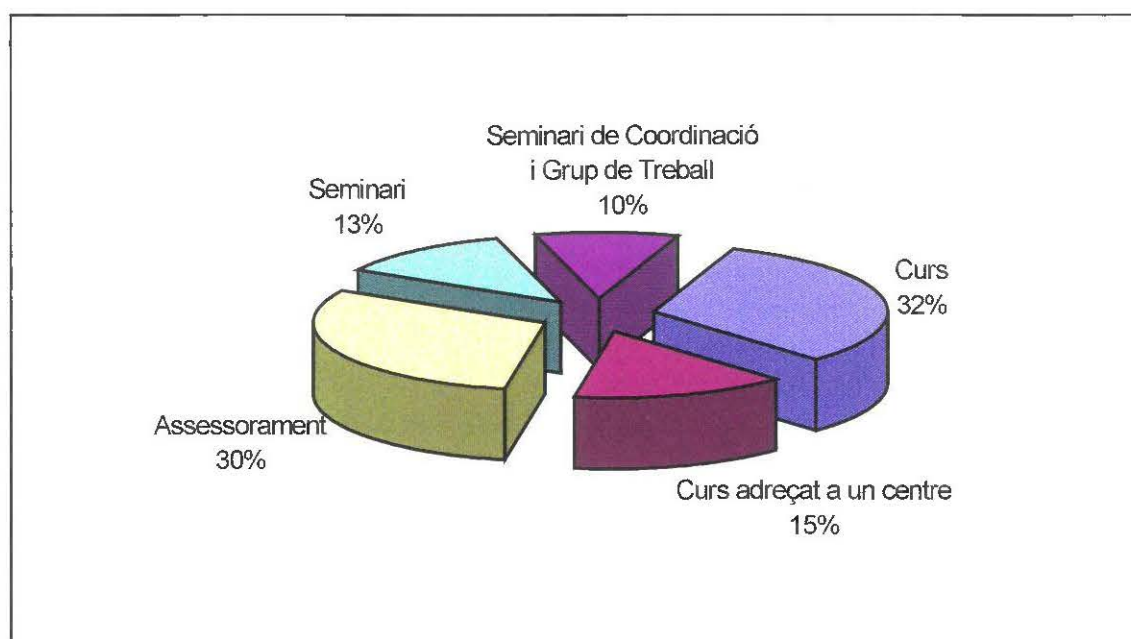
Matriculats per zones i modalitats

ZONA	TOTAL	Curs	Curs adreçat a un centre	Assessoraments	Seminaris	Grups de Treball i Seminaris de coordinació
EIXAMPLE	571	338	39	82	87	25
SANTS-MONTJUIC	232	75	51	46	40	20
SARRIÀ-ST.GERVASI	374	32	51	141	31	119
NOU BARRIS	246			136	87	23
SANT ANDREU	405	19	129	186		71
SANT MARTÍ	312		45	163	41	63
VILAFRANCA	354	85	95	132	42	
GARRAF	483	56	151	177	89	10
OSONA	714	235	110	240	117	12
GRANOLLERS	627	67	238	193	118	11
MOLLET	420	104		229	30	57
SANT CELONI	303		134	22	105	42
SANT FELIU	315			163	99	53
SANT BOI	251		61	112	39	39
CORNELLÀ	410	114	42	136	46	72
SANT VICENÇ	363	77		161		125
TOTAL	6.380	1.202	1.146	2.319	971	742

3.2.4. Activitats per nivell educatiu

3.2.5. Matriculats per modalitats

3.3. NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

Des del curs 1975/76, l'ICE té al seu càrrec l'organització de la formació del professorat en llengua i cultura catalanes, per tal de garantir el procés de Normalització Lingüística, en els diferents nivells de l'ensenyament no universitari.

Amb aquest objectiu, s'organitzen cursos reglats, de perfeccionament, grups de suport a la llengua oral, sortides culturals i grups de treball.

3.3.1. Les activitats que es fan en aquest àmbit

a) Cursos presencials:

- llengua oral i escrita

b) Cursos semipresencials:

- llengua escrita
- didàctica
- història i geografia

c) Cursos intensius:

- llengua oral
- llengua escrita

d) Formació dels propis formadors:

- seminaris
- conferències

Així mateix, durant el curs 2002-03 s'ha continuat treballant en la diversificació dels grups de suport a la llengua oral, per tal de donar respostes a necessitats concretes de cada un dels col·lectius que hi assisteixen, aquests són:

- Infantil
- Primària
- Secundària

3.3.2. El professorat que ha intervingut en les activitats

Ensenyament	Professorat
Reglat	13
No reglat	7
Total	20

3.3.3. L'alumnat que ha intervingut en les activitats

Activitats	Alumnat
Oficials primària i secundària	190
Lliures primària i secundària	98
Suport a la llengua oral	52
Cursos intensius de llengua escrita (tutoria)	29
Total	369

3.3.4. Altres activitats

També s'ha col·laborat amb l'àmbit de formació de Secundària en tot allò referent a l'àrea de llengua. La primera concreció d'aquesta col·laboració és la preparació de cursos de llengua per a les ofertes d'Iniciativa ICE de *Tardor* i *Hivern*, així com la preparació dels cursos "*Tallers a l'Ateneu*" i "*Veles i mots*".

3.3.5. Perspectives de cara al futur

Les xifres que presentem en aquesta Memòria indiquen un descens de l'alumnat (369 alumnes aquest any, per 439, l'anterior) respecte a les de l'any passat. Pel que fa al nombre de professorat, també hi ha hagut una certa reducció (de 23 es passa a 20), fet que valorem com a normal i positiu, atesa la tendència a disminuir el tipus de formació en Normalització Lingüística que s'havia efectuat en els darrers anys.

Les dades d'aquest any, juntament amb les de l'anterior, confirmen el que apuntàvem a les Memòries de cursos anteriors en el sentit que es preveia una important davallada de l'alumnat que segueix els cursos de Normalització Lingüística, sobretot pel fet que l'obtenció del títol de BUP a partir de 1992 equival a la titulació de Mòdul II.

També ens preguntàvem el curs passat si la progressiva desaparició d'aquests cursos significaria que el procés de Normalització Lingüística ha assolit els objectius que té encomanats -que tot mestre/a o professor/a pugui desenvolupar la seva tasca en català i/o castellà amb desimboltura-. El nostre parer -dèiem- és que, durant un cert temps, encara és necessitarà un seguit d'activitats d'aprofundiment o de reforç destinades a una bona part del professorat, per tal de mantenir i millorar la qualitat lingüística dels centres docents de primària i secundària. D'altra banda, la disminució de la matrícula en general fa que la presència de professorat acabat d'arribar de diferents llocs de la resta de l'Estat, de països de l'Amèrica llatina o d'altres països (presència abans gairebé testimonial, però aquests darrers cursos cada vegada més important) ocasiona que el nostre ICE estigui oferint un servei altament interessant i que el professorat hagi de readaptar la programació i la pràctica docent a les necessitats que plantegen nous reptes didàctics. En

aquest sentit, juntament amb el programa de Llengua, hem creat un grup de treball (*Tots vivim aquí*) format per persones de Normalització Lingüística i de Formació de persones adultes que reflexiona i elabora materials destinats a l'ensenyament de la llengua catalana per a alumnes que no la tenen com a primera llengua.

Des d'aquest àmbit de formació de Normalització Lingüística es percep que hi ha una necessitat objectiva de rebre un suport lingüístic que permeti assolir el nivell de qualitat i de millora del model de llengua que una bona part del professorat encara necessita. Deixant de banda el conjunt de professorat que fins al moment encara no ha cursat els mòduls reglats, pensem que caldrà plantejar la possibilitat d'oferir algun tipus de cursos (perfeccionament, cursos específics, etc.) que li permetin assolir el domini lingüístic necessari per a desenvolupar la seva tasca correctament. En aquest sentit, aquest any s'ha començat a preparar un curs de perfeccionament lingüístic telemàtic (a través d'UB Mèdia), que esperem que pugui resultar especialment útil i atractiu per al professorat.

En memòries anteriors parlàvem d'adaptar l'oferta lingüística a les noves necessitats del professorat de primària i secundària. Això en bona part s'ha intentat a través dels cursos que hem ofert a *Tardor*, *Central* i als *Col·loquis a l'Ateneu*. Aquest mostreig de cursos ha tingut una bona acollida, tant pel que fa a l'assistència com a la valoració, i és a partir d'aquesta línia de treball que si els nous responsables del Departament d'Ensenyament ens ho accepten pensem que es podria mantenir una certa continuïtat en la tasca de normalització i impuls lingüístics.

Finalment, voldríem fer constar en aquesta memòria tota la feina administrativa que es fa, la qual no es limita a la gestió dels cursos que hi ha en l'actualitat, sinó que a més atén l'alumnat antic que en el seu moment no tramità la titulació, així com l'alumnat d'altres ensenyaments que han cursat assignatures anàlogues a les nostres a fora de l'ICE i demanen que els les convalidem i els tramitem la titulació corresponent.

4. FORMACIÓ DEL PROFESSORAT UNIVERSITARI

El curs 2002-2003 s'han assumit les competències en matèria de formació acadèmica del professorat universitari, el que ha quedat reflectit en l'article 45 dels Estatuts de la UB.

4.1. ACTIVITATS DE FORMACIÓ ORGANITZADES PER L'INSTITUT

4.1.1. Cursos

S'ha fet una oferta de cursos per a atendre necessitats de formació en tecnologies de la comunicació i la informació i de caràcter instrumental per a la docència universitària. Aquestes activitats han estat concentrades en dos períodes lectius aptes per a aquest tipus d'activitats: gener/febrer i juny/juliol. Algunes d'aquestes activitats s'han organitzat "on line", mitjançant encàrrec a UB-Virtual. D'altres activitats, de caràcter presencial, s'han organitzat directament des de l'Institut.

Durant aquest curs acadèmic hem obert una línia de treball de col·laboració amb alguns departaments per a la coorganització d'activitats formatives específiques, d'interès per a grups de recerca, d'innovació o grups de professorat. La valoració d'aquesta col·laboració és molt positiva.

També, en aplicació del Pla de formació del professorat universitari, s'ha procedit a la devolució de l'import de la matrícula a l'Escola d'Idiomes Moderns (EIM) a 62 professors/es que han aprovat el curs matriculat.

EDICIÓ NOVENBRE/DESEMBRE 2002-GENER/FEBRER 2003

Cursos presencials

Estadística descriptiva i introducció a la inferencial amb SPSS (11.01)

Estadística inferencial amb SPSS (11.01)

Edició electrònica de documents PDF (Adobe Acrobat)

Introducció a Linux

Linux Avançat

Intercanvis de documents amb XML

Presentacions Orals

Conducció de reunions

Prevenició de trastorns vocals

Cursos virtuals

UB2002/85 Aprendre a fer presentacions amb PowerPoint 2000

Creació de pàgines web amb Front Page

Creació i utilització de bases de dades: Access 2000

Confecció de fulls de càlcul amb Excel 2000

Creació d'animacions amb Flash

Cursos coorganitzats amb departaments UB

Exce-Acess avançat per a investigació de les ciències socials

EDICIÓ JUNY-JULIOL 2003

Cursos presencials

Estadística descriptiva i introducció a la inferencial amb SPSS (11.01)

Estadística inferencial amb SPSS (11.01)

Presentacions Orals

Conducció de reunions

Flash

Adobe photoshop

Dreamweaver

Cursos coorganitzats amb departaments UB

Solidworks

Coordinació: Manel Aramendia. Facultat de Belles Arts

Matemàtiques

Coordinació. Trinidad Sancho. Escola Universitària d'Estudis Empresarials

4.1.2. Postgraus de formació de professorat novell

Després de tres anys d'experiència del nostre Programa de Formació de Professorat Novell, durant aquest curs hem estructurat el Programa en tres activitats específiques:

- Unes Jornades de dos dies de durada, adreçades al professorat novell de la UB i centrades, en quant al seu contingut, en "*L'estructura i cultura universitària*".
- Un Curs d'introducció a la docència universitària: "*Curs d'inducció*".
- Un "*Curs d'Especialització en Docència Universitària*", entès com un segon nivell, amb una especial incidència en les didàctiques específiques de les disciplines acadèmiques pertinents.

El Programa suma un total de 300 hores. Els seus objectius bàsics són:

- a) Introduir al professorat novell de la UB en un sistema de formació inicial, adequant la seva visió del procés educatiu als requeriments de la universitat actual i millorant la seva pròpia capacitat d'adequació al canvi.
- b) Incorporar orientacions i metodologies que fomentin un aprenentatge actiu de l'alumnat que superi la pura transmissió de coneixements.
- c) Proveir dels coneixements necessaris sobre les teories i els corrents actuals de la docència universitària.

- d) Subministrar eines de treball i estratègies d'acció que millorin la docència universitària.

Curs d'Inducció a la Docència Universitària

ALUMNAT MATRICULAT PER DIVISIÓ				
DIVISIÓ I	DIVISIÓ II	DIVISIÓ III	DIVISIÓ IV	DIVISIÓ V
7	6	7	5	5

Numero de Professors/es que han realitzat tasques de MENTORIA d'acord amb els objectius dels curs: 28

Curs d'Especialització en Docència Universitària

ALUMNAT MATRICULAT PER DIVISIÓ				
DIVISIÓ I	DIVISIÓ II	DIVISIÓ III	DIVISIÓ IV	DIVISIÓ V
3	5	6	2	14

Número de Professors/es que han realitzat tasques de MENTORIA d'acord amb els objectius dels curs: 22

4.2. EUROPEAN CREDITS TRANSFER SYSTEM

Durant l'any 2002-03 s'ha creat a l'ICE un Grup de Treball, juntament amb els caps d'estudis dels ensenyaments que realitzaven experiències pilot per a la implantació del nou sistema europeu de crèdits transferibles (ECTS). El grup va preparar, d'acord amb el Vicerectorat de Política Universitària, la plantilla informàtica bàsica per als nous Plans Docents de la UB, i el que hem considerat com a formació de base per iniciar la implantació del nou sistema. En aquesta direcció s'han organitzat els tres tallers dels que parlem a continuació, adreçats a professors dels ensenyaments pilots del nou sistema de crèdits europeus .

Taller 1: *El concepte de treball de l'alumne com eix de la organització de l'activitat docent dintre del espai europeu d'ensenyament superior*

Taller 2: *Concreció d'objectius docents per coneixements i destreses a l'ensenyament superior*

Taller 3: *Alternatives per a l'avaluació dintre dels nous Plans Docents de la UB*

4.3. JORNADES DE FORMACIÓ

Des d'aquest àmbit de Formació del Professorat Universitari de l'ICE s'ha organitzat directament o coorganitzat, amb altres unitats orgàniques de la UB , diverses Jornades de

formació o informació, adreçades a col·lectius específics de professors de les diverses divisions, centres o departaments de la Universitat.

Les Jornades han tingut com a objectiu comú i general facilitar l'intercanvi d'experiències o la sensibilització envers els canvis metodològics i didàctics en la docència universitària. La temàtica d'aquestes Jornades ha estat molt diversa, en funció de les necessitats de formació a responia cada una d'elles.

✓ *Jornades sobre Avaluació dels Aprenentatges* (ICE - Divisions II i III). 23 assistents

✓ *Jornades per a Professorat Novell de la UB*

ASSISTENTS PER DIVISIÓ				
DIVISIÓ I	DIVISIÓ II	DIVISIÓ III	DIVISIÓ IV	DIVISIÓ V
5	6	6	6	4

✓ *V Jornada de Docència Universitària* (ICE - Divisió II). 55 Assistents

✓ *Taller sobre Tècniques d'Aprenentatge Orientades a la Solució de Problemes (PBL)* (ICE - Departament de Dret Mercantil), 28 assistents.

4.4. GRUPS DE TREBALL

Seguint el model general de treball de l'ICE s'han constituït, durant el curs 2002-03, alguns grups de treball que pretenen analitzar o estudiar temes monogràfics, per tal de planificar i organitzar, després, aquelles activitats formatives que resultin més idònies. Els grups de treball responen al que, en el marc de l'estratègia i la política acadèmica de la UB, es consideren com a línies prioritàries.

En aquest sentit, el procés de Convergència Europea i l'actualització i potenciació dels Plans d'Acció Tutorial en els Centres de la UB, han esdevingut una preocupació pràctica central a la que hem dedicat molts esforços. Al llarg del curs hem fet un pla de formació específic per preparar al professorat de cara a la implantació del nou sistema de crèdits europeus i s'ha fet una proposta d'anàlisi de l'estat de les tutories en els ensenyaments de la UB, que permetrà fer una detecció de necessitats de formació per a l'exercici de la funció tutorial del professorat universitari.

Grup de European Credits Transfer System

Professorat:

- Dr. Artur Parcerisa (Departament de Didàctica i Organització Educativa)
- Dr. Albert Cornet (Departament d'Electrònica)
- Dr. Gaspar Rosselló (Departament d'Astronomia i Meteorologia)
- Dr. Juan Antonio Amador (Departament de Personalitat, Avaluació i Tractament Psicològic)
- Dr. Salvador Carrasco (Departament de Sociologia i Anàlisi de les Organitzacions)

Cordinadora: Dra. Maria José del Rio (Departament de Psicologia Evolutiva i de l'Educació).

Grup de Treball de Tutories

Professorat:

- Dr. Jaume Granell (Departament de Química Inorgànica)
- Dra. Mercè Gracenea (Departament de Microbiologia i Parasitologia Sanitàries)
- Dr. Joan Manuel Homar (Departament de Filologia Catalana)
- Dr. Angel Forner (Departament de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació)
- Dr. Markus González (Departament de Dret Constitucional i Ciència Política)
- Dr. Salvador Carrasco (Departament de Sociologia i Anàlisi de les Organitzacions).

Coordinador: Dr. Albert Díez-Guilera (Departament de Física fonamental)

4.5. CURSOS ORGANITZATS PER DEPARTAMENTS I ALTRES UNITATS ORGÀNIQUES DE LA UB EN COL·LABORACIÓ AMB L'ICE

- *Curs de tutoria universitària.* Coorganitzat amb el departament de Grec i Llatí
- *Curs de capacitació de supervisors d'instal·lacions radioactives en el camp d'aplicació de laboratoris amb fonts no encapsulades.* Coorganitzat amb l'OSSMA.

Coorganitzats amb el departament de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació (MIDE)

- *Seminari: Anàlisi de dades qualitatives: el paquet informàtic N-VIVO*
- *Seminari: Tutories Universitàries*
- *Seminari: Anàlisi de dades qualitatives: el paquet informàtic ATLAS-ti*
- *Seminari: Anàlisi de dades qualitatives: el paquet informàtic ATLAS-ti*
- *Seminari: Anàlisi de dades qualitatives: el paquet informàtic N-VIVO*

5. FORMACIÓ DE FORMADORS DE PERSONES ADULTES I DE PROFESSIONALS D'INTERVENCIÓ SOCIOCOMUNITARIA

5.1. DISSENY DE L'ÀMBIT

Durant aquest curs s'han establert els trets definitoris d'aquest àmbit. De forma resumida, i segons les línies de treballs més immediates, els elements que defineixen aquest àmbit fr formació, coordinat pel professor José Palos Rodriguez, són:

PERFIL DEL FORMADOR I PROFESSIONAL A QUI VA ADREÇAT

Formador que intervé en algun procés de formació/educació de persones adultes i professionals d'intervenció sociomunitaria

- **Formació:** Professors llicenciats, titulats universitaris de primer cicle, titulats professionals de grau mitjà i/o superior, especialistes amb títol reconeguts o capacitats per l'administració, etc.
- **Estatut professional:** professor, assessor, monitor, animador, tècnic de l'administració local, tècnic cultural en turisme, en salut, esport, en consum, etc.

ÀMBITS PROFESSIONALS DELS FORMADORS A QUI VA DIRIGIT

- Formació de persones adultes
- Cultura i oci
- Intervenció sociocomunitaria:
- Tècnics i gestors d'activitats de l'administració local

ADMINISTRACIONS I ORGANITZACIONS IMPLICADES

- Govern central
- Departaments de la Generalitat de Catalunya:
- Diputacions
- Administració local.
- Fundacions, ONGs, etc..
- Sindicats
- Institucions i/o empreses privades (empreses, hospitals, residències, centres de formació,)

ÀMBITS FORMATIUS D'INTERVENCIÓ DEL PROGRAMA

- ÀMBIT ACADÈMIC: Alfabetització, iniciació, actualització i aprofundiment en coneixements
- ÀMBIT LABORAL: Formació ocupacional, per la orientació e integració sociolaboral
- ÀMBIT SOCIOCULTURAL: Formació per al desenvolupament personal, gestió, dinamització e intervenció sociocultural

LA FORMACIÓ VA DIRIGIDA A:

- La reflexió conceptual i epistemològica
- L'actualització en coneixements curriculars.
- L'actualització en coneixements psicopedagògics
- La formació i actualització en noves tecnologies
- La formació i actualització en dinamització i gestió
- L'actualització i innovació metodològica.
- Intercanvi d'experiències
- L'actualització i intercanvi de recursos i materials
- La reflexió sobre la pràctica professional.
- La recerca sobre l'activitat professional

Amb data 19 de juny de 2000 es va signar un conveni de col·laboració entre el Departament de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya i l'ICE de la Universitat de Barcelona per a la Formació de Professorat d'Escoles i Aules de Formació de Persones Adultes. La Coordinació de les activitats derivades d'aquest conveni està a càrrec del professor José Palos.

Les accions a desenvolupar són:

- 1) Col·laborar en la detecció de necessitats de formació permanent dels formadors de persones adultes i en la recerca.
- 2) Elaborar un pla de formació de formadors de persones adultes.
- 3) Organitzar cursos, jornades, seminaris, assessoraments i altres activitats. Els cursos s'oferiran en modalitats presencial, semipresencial i virtual.

5.2. ACTIVITATS REALITZADES

- Elaboració **d'informe sobre detecció de necessitats formatives** del professorat d'adults a partir de 99 enquestes i informes de centres, grups de professors i professors. D'aquestes 53 són demandes fetes com a claustre, a més de demandes específiques de grups o cicles educatius. Això representa la detecció de les necessitats formatives com a col·lectiu d'aproximadament el 35-40% dels centres i aules de formació d'Adults dependents de la DGFA.
- Elaboració **d'informe sobre la valoració de l'Escola d'Estiu de juliol de 2002**. Aquest informe s'ha fet a partir del buidat manual de 435 enquestes d'avaluació. Aquest informe ha estat la base per dissenyar la segona escola d'estiu.
- **Estudi de 15 projectes de centre i selecció de 3 projectes** per tal de fer un seguiment durant el curs 2002-03. Elaboració d'informe a la DGFA.
- **Disseny i inici de l'assessorament del projecte presentat pel CFA Martí i Pol de Vic**. En aquest assessorament es va fer una sessió inicial de diagnòstic i organització del treball a fer amb tot el claustre. Aquest assessorament va quedar aturat per indicacions de la DGFA. Malgrat oficialment l'assessorament no es va fer el claustre ha continuat treballant en la línia marcada i fruit d'aquest treball ha estat una comunicació presentada a la segona escola d'estiu.
- **Disseny i presentació de proposta d'assessorament al CFA Palau de Mar.**
- **SEGONA ESCOLA D'ESTIU PER A PROFESSORAT D'ESCOLES D'ADULTS "NOVES MANERES D'APRENDRE"**
Dies: 30 de juny a 4 de juliol de 2003
Lloc: Universitat de Barcelona, edifici Central (plaça Universitat)
Adreçada a: Professorat d'Escoles d'Adult del Departament de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya
Nombre d'assistents: 420
Cursos impartits: 20: (10 matí i 10 tarda)

Relació del cursos:

- *Didàctica de l'alfabetització digital*
- *La informàtica com a recurs formatiu en la tasca docent*
- *Metodologies per a un ensenyament autònom en la formació d'adults*
- *L'autoformació integrada en la programació i l'organització d'un centre de formació d'adults*
- *La comunicació oral i escrita com a procediments transversals.*
- *Programació i elaboració de mòduls i unitats didàctiques*
- *La metodologia socioafectiva en la formació d'adults*
- *Resolució i transformació de conflictes en la formació d'adults*
- *El tractament integrat de llengües com a estratègia didàctica*
- *Didàctica del català com a segona llengua*
- *Didàctica de la literatura*
- *Resolució de problemes matemàtics*
- *Didàctica de la geometria*
- *La química de la cuina*
- *Els arxius i la didàctica de les ciències socials*
- *Lectura i representació del territori i del paisatge*

5.3. ALTRES ACTIVITATS DESENVOLUPADES

- Disseny del curs "*Eduquem més enllà de l'horari lectiu*" per a tècnics d'educació de les administracions públiques i mestres i educadors en general. Aquest curs està previst en una primera edició al mes de febrer de 2004. Es fa per demanda i en col·laboració amb la Fundació Catalana de l'Esplai-Fapac.
- Reunions i disseny de línies de treball en Educació Social. S'ha mantingut contactes amb Assumpció Llenas, professora del Departament de Teoria i Història de l'Educació, per endegar un grup de treball interdepartamental i que implicaria possibles convenis amb Diputació de Barcelona, Ajuntament de Barcelona i Associacions de professionals de treball social. Es preveu començar a treballar durant el proper curs.
- Disseny de possibles línies de treball i projectes en l'àmbit de la família

5.4. PERSPECTIVES DE FUTUR

Signatura de conveni amb DGFA i participació en les activitats següents:

- Disseny i organització de cursos de formació.
- Assessorament a 3 projectes de centre.
- Seguiment i assessorament de 2 grups de treball.
- Organització de projectes de recerca.

6. PROGRAMA DE COL·LABORACIÓ AMB UB-VIRTUAL

Durant els darrers anys, l'ICE ha organitzat d'una manera experimental tot un conjunt de cursos de formació no presencials, fruit, en part, de les conclusions de la recerca *Utilització de les Tecnologies de la Informació a la formació permanent del professorat. Aplicació a l'ICE*, realitzada en el període 1999-2001, i de la col·laboració en el projecte *Tecnologies d'Ensenyament i Aprenentatge Multimèdia (TEAM)* de la Universitat de Barcelona, desenvolupat des de 1996.

Durant el present curs s'ha donat un procés de col·laboració amb UB-VIRTUAL, S.L. per tal d'impulsar una línia comuna d'oferta formativa de qualitat adreçada a l'àmbit dels professionals de l'educació, de la formació i afins. S'està preparant un conveni regulador i durant aquest curs, i en el marc previst, el Dr. Joaquim Prats i Cuevas ha estat anomenat pel Rector coordinador de les accions de formació semipresencial i a distància en l'àrea d'educació i de formació del professorat que puguin ofertar UB-Virtual i l'ICE, havent-se encarregat de fer una avaluació de l'oferta existent i havent iniciat la preparació d'una oferta conjunta d'activitats de formació pel proper curs. Aquesta oferta integrarà cursos de postgrau, cursos de formació permanent adreçats al professorat no universitari de Catalunya, mòduls de formació inicial en didàctiques específiques i cursos adreçats a la formació acadèmica del professorat universitari.

7. INNOVACIÓ EN FORMACIÓ

7.1. DEFINICIÓ DE L'ÀMBIT

En els últims anys, la formació permanent del professorat ha esdevingut una preocupació central de les administracions educatives. Per tradició, a Catalunya, el professorat d'infantil i primària han participat en plans de formació, tot protagonitzant diferents models organitzatius¹ innovadors que s'han creat i desenvolupat fonamentalment a través dels MRP i dels ICEs de les Universitats catalanes.

L'ICE de la UB, no només ha participat en la creació i desenvolupament d'aquests models. Al llarg dels quasi bé 30 anys de funcionament, ha estat impulsor i creador de marcs de reflexió i de noves vies de formació, adequant-se, i molt sovint anticipant-se a les noves necessitats de formació que tenia el professorat català. Això ha estat possible perquè l'ICE, a través de les successives direccions i del seu personal dels diferents nivells educatius, sempre s'ha mantingut a prop del lloc on es produïa la pràctica educativa i ha establert processos de comunicació directa i de participació activa en tots els nivells de decisió del Sistema Educatiu.

Actualment, respecte a la formació permanent del professorat, l'ICE treballa en la creació d'estructures de formació que permetin la participació del professorat en modalitats formatives que facilitin el canvi de cultura professional. A aquest repte, s'afegeix la necessitat d'obrir noves vies de formació al professorat universitari. Aquestes noves línies d'actuació han estat el centre de la preocupació de l'institut en els últims cursos, iniciant i desenvolupant noves estructures organitzatives i accions formatives, sempre des de la creença de que el professorat ha de ser protagonista de la seva formació i desenvolupament professional.

És per això que volem donar una resposta cohesionada i reelaborada des de la reflexió, la formació i la iniciativa de professionals de la formació als nous reptes que es plantegen en la formació del professorat.

Una de les estratègies que ens plantegem és la creació i desenvolupament d'un nou àmbit que faciliti i promogui la integració del model de formació que defineix l'ICE.

7.2. ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

Aquest curs s'ha iniciat el àmbit, amb la següent estructura funcional:

- A. Es coordina amb els àmbits d'actuació de l'ICE en Formació Permanent del Professorat de tots els nivells educatius, per tal d'implementar les tasques que li són encomanades.
- B. Es coordina amb l'Àmbit de Recerca Educativa per tal de poder comunicar i col·laborar amb les necessitats i iniciatives de recerca sobre formació permanent que es desprenguin de l'activitat de l'Àmbit d'Innovació en Formació.
- C. Dins l'Àmbit d'Innovació distingim, en principi, tres línies d'acció, a partir de les quals s'organitzarà la seva activitat:

¹ Destaquem els Plans unitaris i els FOPI, així com les Escoles d'Estiu.

1. **Model de formació:**

Definició dels diferents Sistemes que componen el model de formació de l'ICE (Sistema d'Orientació, Sistema d'Organització, Sistema d'Intervenció i Sistema d'Avaluació).

2. **Formació de formadors:**

Sempre d'acord i en coordinació amb els àmbits de formació implicats, s'aniran establint criteris coherents amb el model de formació de l'ICE i amb les prospeccions sobre futures necessitats de formació dels diferents col·lectius que atén l'ICE. També es treballarà en l'elaboració de dissenys modelitzats de formació de formadors, en funció dels objectius que es persegueixin. Es treballarà en la creació d'un marc de suport institucional a la tasca dels formadors i formadores de l'ICE.

3. **Actualització i formació de responsables de formació de l'ICE**

Elaboració de dissenys de formació i planificació específica de la formació d'aquest col·lectiu a partir de les pròpies necessitats sentides i de les necessitats que es derivin dels objectius de l'Institut.

Intercanvi d'experiències i projectes, dins l'ICE i entre altres institucions

7.3. OBJECTIUS

L'àmbit es planteja assolir els següents objectius:

- ✓ Elaborar i establir criteris que permetin donar coherència als plans de formació que s'elaboren a l'ICE des dels diferents àmbits.
- ✓ Donar suport als diferents àmbits de formació de l'ICE pel que fa a:
 - Disseny de modalitats formatives singulars.
 - Disseny d'instruments de detecció de necessitats formatives per a diferents col·lectius educatius.
 - Disseny d'instruments d'avaluació d'activitats de formació programades en els diferents àmbits.
- ✓ Elaborar o col·laborar amb l'àmbit corresponent en el disseny de marcs de reflexió i formació per a formador de formadors en relació a :
 - Modalitats específiques de formació (assessoraments a centres, grups de treball, etc.), o modalitats emergents.
 - Col·lectius concrets de formadors i formadores de programes.
 - Grups de formadors novells.
 - Formadors de noves necessitats detectades per l'ICE.
 - Millora de la pràctica professional.
- ✓ Facilitar als responsables de formació dels diferents àmbits de l'ICE:
 - Marcs de reflexió i anàlisi de la pràctica.
 - Formació permanent respecte a les pròpies necessitats sentides i les derivades de les necessitats de l'Institut.
 - Actualització en noves temàtiques educatives i models emergents de formació.
 - Actualització dels conceptes claus de formació permanent del professorat en relació al model de formació de l'ICE.
- ✓ Promoure intercanvis amb altres professionals i teòrics de la formació permanent del professorat d'altres institucions.

- ✓ Facilitar la coordinació amb els altres àmbits de l'Institut per donar suport i serveis, de tipus administratiu, comunicatiu i funcional, als formadors i formadores de l'ICE.

7.4. ACTIVITAT REALITZADA

Durant el curs 2002-2003, l'activitat fonamental de l'Àmbit ha consistit en dissenyar-lo, tot elaborant es seu camp d'acció i obrint camins per les noves iniciatives que es treballaran a partir del curs vinent.

Durant l'actual curs, i tenint com a marc d'actuació els objectius plantejats, s'han posat en marxa i realitzat les següents accions:

1. Intercanvi d'experiències i projectes de l'ICE, emmarcada dins l'activitat *Què fem a l'ICE?*. S'han realitzat 10 trobades amb assistència d'una part substantiva del personal de l'ICE, al llarg de les quals s'han explicat les diferents accions i iniciatives que, des dels diversos àmbits i serveis de l'ICE es duen a terme. A partir d'aquesta acció, s'ha generat el material gràfic base per elaborar la presentació oficial de l'Institut.
2. Suport a l'elaboració de la presentació oficial de l'Institut en suport de Power point.
3. Planificació i organització d'unes jornades de formadors seleccionats de l'ICE, amb l'objectiu d'elaborar els criteris bàsics d'un marc institucional de competències del professorat formador i de requisits bàsics per a dur a terme unes bones pràctiques. Per planificar aquesta acció, s'han posat en marxa quatre grups de treball, encarregats de donar forma i dinamitzar els temes claus que es tractaran a les jornades. Aquests grups són:
 - *Metodologies formatives i estratègies d'intervenció*. Montse Ventura, Carme Albaladejo i Ester Casals
 - *Anàlisi i seguiment del procés d'intervenció del formador*. Antoni Zabala, Javier Fraile i Lúdia Daza
 - *Detecció de necessitats i negociació de la demanda formativa*. Serafí Antúnez, Maite Colén i Beatriz Félez
 - *Formació i desenvolupament professional dels formadors i recolzament institucional*. Francesc Imbernon, M. Rosa Buxarraís i Juan José González.
4. Disseny i prova pilot d'una base documental (física i virtual), de revistes i articles, sobre formació de professorat.
5. Col·laboració en l'elaboració de Plans de Formació dels Àmbits de Formació del professorat. S'ha iniciat la col·laboració amb l'àmbit d'Universitat i amb Formació Professional, per l'elaboració de nous plans de formació.
6. S'ha realitzat una detecció de necessitats del personal de formació de l'ICE, en virtut de la qual s'ha planificació i realitzat un curs-seminari sobre *Conducció de reunions*, amb la participació de 15 professors i professores de l'ICE.

8. RECERCA

Des d'aquest àmbit es gestiona el *Servei d'Assessorament Metodològic (SAM)*, a la vegada que es desenvolupen una sèrie de investigacions.

8.1. SERVEI D'ASSESSORAMENT METODOLÒGIC (SAM)

Durant els mesos compresos entre setembre de l'any 2002 i juny de l'any 2003 s'han atès trenta-una consultes de caire metodològic per part dels membres que componen l'equip. La procedència de les persones que demanden assessoria ha sigut majoritàriament de les Divisions I i V i s'han atès consultes d'entitats i equips d'investigació externs a la UB.

La casuística que cobreixen és ampla, encara que hi predominen els assessoraments puntuals a partir del desenvolupament de projectes, i, de forma especial, els relatius a construcció d'instruments i l'anàlisi de dades. També s'han atès demandes de preparació de propostes d'investigació.

En bona part dels casos, els assessors han recomanat seguiment per part del SAM, amb l'objectiu de facilitar el correcte desenvolupament de la recerca.

Els serveis complementaris del SAM posats en marxa l'any 2000 sobre *Introducció de dades* i *Anàlisi de dades*, han mantingut la demanda que preferentment està vinculada a les persones que han sol·licitat una assessoria.

Des del servei, també s'han atès demandes de preparació de propostes d'investigació.

Perspectives de futur del SAM

- Gestió del *Servei d'Assessorament Metodològic*. Els esforços es dirigiran a vetllar per l'adequat compliment dels seus objectius, la rapidesa i eficàcia en el servei, l'autofinanciació, l'ajustament entre la demanda d'assessorament i els recursos humans dels membres de l'equip, i la connexió entre les principals mancances metodològiques detectades i la programació de cursos de formació pel professorat.
- Participar en recerques del ICE per les quals es demani ajut i iniciar investigacions relacionades amb les àrees de treball de l'Institut.
- Participar en els encàrrecs institucionals que es rebin.

8.2. GRUPS I PROJECTES

En aquest apartat es presenta la tasca desenvolupada en els grups de recerca adscrits a l'ICE, les publicacions del seu treball i els projectes duts a terme en aquest darrer any.

8.2.1. Grup de Recerca Consolidat: Ensenyament i Aprenentatge Multimèdia

El Grup de Recerca Consolidat *Ensenyament i Aprenentatge Multimèdia*, reconegut pel Comissionat per a Universitats i Recerca de la Generalitat de Catalunya, està adscrit a l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona.

Nou dels integrants d'aquest grup desenvolupen les seves tasques al mateix ICE: els professors José Luis Rodríguez Illera, Anna Escofet Roig i María José Rubio, els becaris Marc Fuertes, Mª Victoria Martín i Olatz López i els col·laboradors Mariella Azzato i Edgardo Parra. Al grup també pertanyen altres quatre persones no adscrites a l'ICE (Begoña Gros, Joan Mateo, Jordi Quintana i Lucio Rehbein). A més, es compta amb la col·laboració puntual de diverses persones en diferents projectes de recerca.

El grup *Ensenyament i Aprenentatge Multimèdia* està interessat a aprofundir en les possibilitats d'utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en el procés d'ensenyament/aprenentatge.

a) Línies de recerca

Com a línies bàsiques de recerca, destaquen les següents:

- > Aprenentatge de llengües mitjançant entorns multimèdia.
- > Sistemes narratius i hipertextualitat en sistemes multimèdia educatius.
- > Efectes dels productes multimèdia sobre la cognició i les actituds.
- > Ús de tecnologies audiovisuals i multimèdia en la formació a distància.
- > Disseny instructiu.
- > Aprenentatge obert i aprenentatge col·laboratiu.
- > Ús educatiu dels videojocs.

b) Activitats desenvolupades

A continuació es desglossen les activitats més rellevants dutes a terme durant el període objecte d'aquesta memòria:

- Organització de la quarta edició del programa de *Màster Multimèdia Educatiu*, adscrit a l'Institut de Ciències de l'Educació.
- Organització del tercer bienni del programa de *Doctorat Multimèdia Educatiu*, adscrit al Departament de Teoria i Història de l'Educació.
- Publicació del sisè número de la revista electrònica *Interactive Educational Multimedia*.
- Organització del IV Congrés Multimèdia Educatiu.

- Coordinació del Centre Especial de Recerca Aprenentatge Virtual, de la Universitat de Barcelona.
- Participació en els projectes de recerca:
 - ✓ Lektor: llibres electrònics per a la docència universitària.. Finançat per la Divisió , de la Universitat de Barcelona.
 - ✓ International Leadership for Educational Technology – A Transatlantic Bridge for Doctoral Studies. Finançat per la Comissió Europea – Direcció General d'Educació i Cultura- Programa European Commission /United States.
 - ✓ VO@NET: Virtual Open-Access Network for Education and Training – Enhancing Interconnectivity between European and Asian Universities. Finançat per la Comissió Europea. Adscrit al Cer-AV.
 - ✓ European and Latin American Consortium for IST Enhanced Continued Education in Environmental Management and Planning (ELAC). Finançat per la Comissió Europea. Adscrit al Cer-AV.
- Publicació conjunta: Rodríguez Illera, J.L.; Escofet, A.; Gros, B.; Quintana, J.; Rubio, M.J. *Multimedia Educativo 2003*. Barcelona: ICE, Universitat de Barcelona.

8.2.2. Grup de recerca per a l'Estudi del Repertori Lingüístic

Membres del grup

Investigador principal: Joan Perera

Coordinadora de projectes internacionals: Liliana Tolchinsky

Membres del grup: Miquel Siguan, Carme Buisan, Carme Arbonés, Pilar Monné, Melina Aparici, Lluïsa Carbonell, Elisa Rosado, Joan Busquets, Marcel Fité

Investigadors estrangers associats: Harriet Jisa (CNRS-Universitat de Lió-2. França), Ruth Berman (Universitat de Tel-Aviv. Israel)

Becaris i doctorands vinculats al grup: Mariana Fuentes, Patricia Pineda, Pablo M. Moro, Catherine Simonou, Cristina Real.

a) Àmbits temàtics, activitats desenvolupades i projectes en curs

El Grup de Recerca per a l'Estudi del Repertori Lingüístic (GRERLI) ha anat desenvolupant les seves activitats en dos vessants temàtics: a) l'estudi de les característiques lingüístiques i discursives d'un corpus de textos en diferents llengües, des d'una perspectiva evolutiva i translingüística; i b) l'anàlisi, des d'una perspectiva didàctica, de les situacions de llengües en contacte i multilingüisme.

En el primer àmbit, els treballs realitzats des de la constitució del grup com a tal (1998) s'han concentrat fonamentalment en l'obtenció del corpus de textos, en la transcripció i codificació dels textos, així com en la redacció d'informes i estudis parcials que han donat lloc a diferents publicacions i presentacions en congressos i seminaris. Els estudis han abordat: 1) aspectes metodològics (criteris de transcripció i codificació; unitats d'anàlisi; definició de moviments retòrics, d'unitats lèxiques, etc.); 2) aspectes lingüístics concrets (interferències lingüístiques català-espanyol; estructura dels SN; usos de *se* i

construccions passives; elements de connectivitat; estructura verbal; *clause packaging*; recursos de despersonalització, etc.); i 3) aspectes discursius (moviments retòrics; estructura organitzativa dels textos; etc.). Tots aquests treballs s'han pogut realitzar gràcies als ajuts obtinguts en diferents convocatòries públiques:

- projecte *Developing literacy in different contexts and in different languages*, finançat per la Spencer Foundation (USA) (investigadora principal: Liliana Tolchinsky; període 1996-1999);
- projecte BSO2000-0676. *Recursos lingüístics de despersonalització: perspectives translingüística, evolutiva y didáctica*, finançat pel Ministeri de Ciència i Tecnologia (període 2001-2003);
- projecte 1997-RE-5002-2A. *Fenòmens d'interferència en el desenvolupament del repertori lingüístic*, finançat per la Universitat de Barcelona (període 1998-1999);
- projecte 1999-RED-5020-2A. *Processament i organització discursiva de textos expositius orals i escrits*-, finançat per la Universitat de Barcelona (període 2000-2001);
- projecte 2001-GNC-5049-1A. *Estudis sobre el repertori lingüístic*-, finançat per la Universitat de Barcelona (període: 2002).

Durant el curs 2002-03 els treballs del grup en aquest àmbit s'han dedicat a completar i finalitzar les tasques implicades en el segon d'aquests projectes, el període d'execució del qual culmina el mes de desembre de 2003.

En el segon àmbit, les activitats desenvolupades han estat relacionades amb (vegeu l'apartat 9. Seminari Llengües i Educació):

- l'organització del Seminari Llengües i Educació;
- l'organització d'activitats de formació docent (impartició del *Curs de Postgrau en Educació Plurilingüe*; 1ª edició curs 2002-2003);
- la creació (2003) d'un fòrum de debat i discussió entre investigadors i professionals de l'educació (*EDULING - Revista-Fòrum sobre Plurilingüisme i Educació*: <http://www.ub.es/ice/eduling/>).

b) Planificació d'activitats futures

En el darrer any, el grup s'ha plantejat la reorientació parcial dels seus objectius donant prioritat als aspectes més relacionats amb el segon dels àmbits esmentats, d'acord amb les orientacions per a la recerca emanades dels organismes europeus, que insisteixen en la necessitat de prioritzar investigacions directament orientades a la recerca de solucions per als problemes que té plantejada la societat europea. En aquest sentit, sense deixar de banda els estudis de tipus lingüístic i descriptiu (necessaris també ja que aporten dades indispensables per a la recerca més aplicada), els esforços del grup s'orienten vers el disseny i el desenvolupament de projectes de recerca en l'àmbit temàtic de l'educació i el multilingüisme, i, més específicament, en el de l'alfabetització plurilingüe. Aquesta nova orientació s'ha concretat ja en les tres accions següents:

- Proposta presentada a la Convocatòria d'Expressions d'Interès del VI Programa Marc de la Unió Europea, amb el títol *MULTILIT: Multilingual Literacy: a*

Challenge for an Enlarged Europe (consultable a: http://eoi.cordis.lu/dsp_details.cfm?ID=26888). La proposta, encapçalada pel nostre grup i que compta amb la participació d'uns altres 12 grups d'Espanya, Alemanya, França, Suècia, Holanda, Anglaterra, Estats Units d'Amèrica i Israel, inclou diferents activitats d'investigació sobre aprenentatge i processament de la informació en diverses llengües simultàniament, referit a edats i llengües diferents, com a base per al disseny d'accions educatives en l'educació formal i en l'educació al llarg de la vida.

- Proposta presentada a la convocatòria d'ajuts de la Divisió de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona per a grups no consolidats, que ha rebut un finançament de 450,00 EUR per a un any.
- Projecte de recerca presentat a la convocatòria del Pla Nacional de Promoció General del Coneixement, amb el títol *La representación escrita de la morfología y el aprendizaje de la lectura: un estudio evolutivo y translingüístico* (núm. de referència BSO2003 6020). El projecte aborda un dels aspectes bàsics de la proposta anterior: el del procés d'aprenentatge de la lectura i l'escriptura en contextos multilingües. Aquest projecte, a executar en el període setembre 2003-setembre 2006, ha rebut un finançament de 20.000,00 EUR.

Per impulsar aquesta nova línia d'investigacions i buscar socis d'altres països europeus, mentre es prepara una proposta de projecte integrat per presentar a la convocatòria del VI Programa Marc de la Unió Europea, s'han presentat en els últims mesos les dues sol·licituds per a accions integrades següents:

- Programas Bilaterales de Acciones Integradas de Investigación Científica y Técnica entre España y Francia del Ministerio de Ciencia y Tecnología. Títol del projecte: *Accesibilidad de los recursos lingüísticos de impersonalización en textos expositivos: estudio evolutivo y translingüístico*. Investigador principal del grup espanyol: Liliana Tolschinsky. Organisme francès: CNRS- Université Lyon 2. Investigador principal del grup francès: Harriet Jisa. Presentada la sol·licitud simultàniament a França i Espanya. Pendent d'adjudicació.
- Programa Internacional de Cooperació Científica amb el CNRS de França (PICS) del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya. Títol del projecte: *Maîtriser l'expression écrite: une étude développementale et translinguistique*. Investigadora principal del grup espanyol: Liliana Tolchinsky. Organisme francès: CNRS – Université Lyon 2. Investigadora principal del grup francès: Harriet Jisa. Presentada la sol·licitud a França i a Catalunya. Pendent d'adjudicació.

c) Participació en xarxes temàtiques

El GRERLI és un dels grups integrants de la xarxa temàtica *L'educació lingüística i la formació d'ensenyants en situacions multiculturals i multilingües*, encapçalada per la Universitat Autònoma de Barcelona, i reconeguda pel Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya des de la convocatòria de l'any 2000. En formen part 18 grups de recerca de 13 universitats diferents.

d) Participació en congressos i seminaris

Tipus de participació: Ponència invitada

Autora: Tolchinsky, L.

Títol: Interaction between spelling and punctuation in the development of writing.

Congrés: Col·loqui Internacional: The Semiography of Writing

Lloc de celebració: Strasbourg (FRA) Data: setembre 2002

Tipus de participació: Membre del comitè científic:

Persona designada: Perera, J.

Congrés: IV Simposi Llengua, Educació, Immigració

Lloc de celebració: Girona Data: novembre 2002

8.2.3. Recerca sobre "El centre educatiu, context problemàtic per al professorat d'Ensenyament Secundari Obligatori. Anàlisi de les causes i elaboració de propostes per promoure el canvi institucional i professional"

El projecte d'aquesta recerca va rebre una subvenció de la *II Convocatòria d'Ajuts a projectes de recerca educativa i de documentació per a grups no consolidats de la Divisió de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona*.

Equip de recerca: Serafi Antúnez (Coordinador), Carme Albaladejo, M. Teresa Anguera, Paulino Carnicero, M. Teresa Colén, Albert Grau i, com a becari, Juan José González.

a) Justificació

Una part molt considerable del professorat dels centres on s'imparteix l'Educació Secundària Obligatoria (ESO) -i especialment en els centres públics- es troba en una situació d'insatisfacció i de desencís, que es presenta sota manifestacions molt diverses. Amb aquesta recerca s'intenta donar resposta a una problemàtica social evident, treballant en una temàtica que s'identifica amb una de les línies prioritàries de l'ICE.

Les preguntes bàsiques que guien aquesta recerca són: Per una banda conèixer què està passant, de veritat, als centres on s'imparteix l'ESO; i, per altra, saber quines en són les causes. Són qüestions complexes per les quals no són suficients respostes simplistes que es podrien donar sense portar a terme un estudi objectiu que aprofundeixi en el seu anàlisi i tingui en compte, també, aspectes que hi tenen molt a veure, com les pràctiques organitzatives, didàctiques i orientadores, la formació permanent del professorat, o la gestió d'institucions educatives, entre altres.

b) Objectius

De caràcter general

- 1) Descriure i analitzar la situació del professorat que imparteix ensenyaments d'ESO en institucions escolars públiques i privades de Catalunya pel que fa a la seva percepció sobre la situació de desmotivació i de desencís que viu, la seva satisfacció en el treball i la seva autoestima

- 2) Identificar fins a quin punt aquesta situació i percepcions són generalitzades o si es donen especialment en determinats contextos, condicions o col·lectius.
- 3) Descriure, analitzar i conèixer les causes d'aquella situació i de les cultures dominants en els centres d'ESO per avaluar la seva incidència en la vida personal i professional del docent i en les característiques del marc institucional en el qual treballa.

De caràcter específic

- 1) Analitzar si el nostre professorat d'ESO ha estat capaç, durant aquests anys d'aplicació de la Reforma, de desenvolupar pràctiques organitzatives diferents, creatives o innovadores per donar resposta adequada als nous requeriments que una escola comprensiva planteja als ensenyants.
- 2) Conèixer si la capacitat o incapacitat per construir o desenvolupar aquestes noves pràctiques organitzatives i gestores és una causa que té una importància considerable en la situació de crisi dels centres on s'imparteix l'ESO.
- 3) Proposar alternatives per a la millora relacionades amb els processos d'organització i gestió ben fonamentades i factibles.
- 4) Comprovar si els docents que treballen en aquesta etapa educativa reivindiquen o reclamen una formació permanent adequada a la nova problemàtica que han de resoldre; és a dir: pertinent i oportuna per donar millors respostes a la diversitat dels seus alumnes; que consideri les variables contextuals on treballen els professors i professores, centrada en problemes pràctics, descentralitzada, etc.
- 5) Analitzar si existeix una oferta suficient i satisfactòria de formació d'aquestes característiques i, en cas afirmatiu, si el professorat té al seu abast i utilitza els mitjans per conèixer-la.
- 6) Conèixer i analitzar fins a quin punt el professorat participa en aquesta formació permanent i si ho fa en condicions raonables.
- 7) Presentar a les autoritats educatives, al professorat i a la comunitat educativa en general un conjunt de propostes, sorgides des del propi col·lectiu de professors, basades en els canvis i innovacions en els models organitzatius i gestors del centre escolar i en els sistemes d'organització, orientació i intervenció de la formació permanent que ajudin a fer possible una millor atenció als nostres estudiants de l'ESO i un augment en la qualitat de l'educació i en la satisfacció professional del col·lectiu d'ensenyants d'aquesta etapa educativa.

Aquest darrer propòsit enumera de manera explícita els beneficiaris potencials directes de l'estudi: professorat, alumnat, instàncies gestores dels centres, comunitat educativa, autoritats educatives, professionals de l'educació escolar en formació inicial, i com és evident, també la comunitat científica a través de la difusió i disseminació dels resultats de la recerca que preveiem.

c) Metodologia

És un estudi de caire descriptiu que pretén reunir i analitzar la informació proporcionada per una mostra representativa de la població del professorat i dels centres escolars públics i privats de tota Catalunya que imparteixen l'ESO. El mostreig és probabilístic, aleatori,

estratificat i proporcional, i els criteris d'estratificació són: (i) titularitat del centre; (ii) ubicació geogràfica o territorialitat (segons comarques); i (iii) tamany de la institució.

La recollida d'informació esta estructurada en dues fases:

- 1) Construir el marc teòric i fonamentar l'elaboració d'un qüestionari mitjançant l'anàlisi de la literatura, els resultats de les discussions del grup, i la consulta a persones expertes. Aquesta primera fase inclou també l'aplicació del qüestionari amb un propòsit d'anàlisi extensiva.
- 2) Valoració i discussió dels resultats de l'aplicació del qüestionari i l'aprofundiment en aquests resultats a través d'una anàlisi intensiva, tot emfatitzant aspectes específics, mitjançant entrevistes en profunditat amb informants qualificats, taules d'experts i grups de discussió.

d) Estat actual de la recerca

Es va iniciar al mes d'octubre de 1999. Fins ara s'han desenvolupat les tasques de revisió bibliogràfica i discussió del marc teòric, formació interna de les persones de l'equip investigador, elaboració del qüestionari i aplicació del mateix, buidatge codificat de les respostes, anàlisis de dades i discussions dels resultats.

Actualment la recerca està a punt de finalitzar ja que s'està procedint a l'elaboració de conclusions i a la redacció i posterior presentació de l'informe final

8.2.4. Grup de recerca i formació en temes transversals

PROJECTE: Estratègies per al desenvolupament dels Eixos Transversals del Currículum

El grup de recerca, que treballa des de 1995 sobre temes transversals, està format per professors en actiu dels diferents nivells educatius. Els membres del grup han impartit diferents cursos, seminaris i assessoraments de caire teòric i pràctic en què s'han aplicat i s'ha reflexionat sobre els seus materials i són autors de diferents publicacions sobre els Eixos Transversals i les seves implicacions didàctiques.

Membres del grup:

Josep Palos	Coordinador
Dolors Casas Gómez	IMEB Roure Clot
Josep Vilarò i Camps	IES Pallejà
Montse Santacana i Fabrè	IES Baix Penedès (El Vendrell)
Gemma Domènech Burjachs	CEIP Canigó
Conrado Jiménez Quintana	CEIP L'alzina (Molins De Rei)
Elisabet Quesada i Marsà	CEIP Carlit (Barcelona)
Martina Malo Herranz	IES Consell De Cent.(Barcelona)
Carmen Garcia Barragán	CEIP Joan Sampera i Torras (Les Franqueses)

a) Justificació del projecte

La societat actual està plantejant un seguit de situacions de rellevància social (violència, conflictes bèl·lics, desigualtats socials, discriminació, degradació mediambiental, consumisme, desenvolupament sostenible, etc.) i que el Currículum ha volgut agrupar en els anomenats "eixos transversals"

Per tant des del món de l'educació es veu necessari reflexionar i aportar estratègies per incorporar aquestes problemàtiques transversals al currículum de cada centre educatiu. Aquestes estratègies metodològiques i organitzatives haurien d'anar dirigides a:

- a) Cercar formes per apropar i transmetre la necessitat del tractament d'aquests dimensions de la realitat social als equips de professors, a l'hora que es proposen pautes de reflexió sobre el paper educatiu dels eixos transversals.
- b) Cercar estratègies per desenvolupar els eixos transversals des dels diferents projectes educatius i programacions.

D'altra banda és evident que es necessita continuar reflexionant sobre el concepte d'eixos transversals i de transversalitat tant des de la perspectiva de cada eix com des d'una perspectiva globalitzadora. Així també és important reflexionar sobre el paper dels Eixos Transversals en l'Educació en Valors, tant a nivell conceptual com metodològic. Aquesta reflexió s'ha de donar en un procés de retroalimentació amb les experiències i experimentació de materials, que d'altra banda s'han de potenciar.

La selecció o priorització de continguts, l'organització del centre, la selecció de recursos i els tipus d'intervenció didàctica de cada professor, entre d'altres, són exemples de diferents àmbits a del currículum explícit, però també a on el ocult pot entrar en contradicció amb la decisió de desenvolupar els eixos transversals. És per això que es necessiten reflexions i propostes que ajudin a identificar aquestes contradiccions. Així també es necessiten d'estratègies suficientment contrastades amb la pràctica quotidiana dels centres.

Finalment els eixos transversals lluny de perseguir la incorporació de més continguts a les diferents àrees, es presenten com a continguts curriculars bàsics (conceptes, procediments i actituds) però que en el seu desenvolupament pretenen ajudar a interpretar la realitat social i construir un currículum des d'una perspectiva crítica i ètica. Això ens situa davant la necessitat de reflexionar sobre uns principis ètics i uns valors que fonamenten les actituds i comportaments per a una convivència més justa, així com sobre les estratègies de "transversalització" del currículum escolar des d'aquesta perspectiva ètica.

b) Objectius generals

- 1) Crear una base de documentació, bibliografia i d'experiències sobre els "Eixos Transversals del Currículum".
- 2) Reflexionar sobre el concepte d'Eixos Transversals i de transversalitat curricular.
- 3) Reflexionar sobre el paper dels Eixos Transversals dins l'Educació en Valors.
- 4) Elaborar pautes per reflexionar i debatre els equips de professorat sobre el potencial educatiu dels Eixos Transversals.

- 5) Aprofundir en estratègies metodològiques per introduir els Eixos Transversals en els diferents projectes educatius.
- 6) Elaborar, aplicar i avaluar materials dissenyats per tractar els Eixos Transversals en els diferents nivells de concreció del Currículum.

c) Activitats desenvolupades

- Disseny i actualització de la pàgina web del grup:
<http://www.ub.es/ice/programes/transversals>
- Recull i seguiment d'experiències aplicades a centres d'Educació Infantil i Primària.
- Elaboració i redacció de resultats i conclusions del projecte de recerca sobre "*Estat actual del tractament dels eixos transversals del currículum als centres educatius de Catalunya*".
- Presentació de la comunicació *El tractament dels eixos transversals del currículum als centres educatius de Catalunya* a la Trobada d'Educació Ambiental, celebrada els dies 14 i 15 de març de 2003 i organitzada per l'ICE de la UB.
- Consolidació de la proposta de tallers sobre els Eixos Transversals com a estratègies per a apropar i desenvolupar aquests temes en els centres educatius. Aquests tallers són:
 - Els temes monogràfics
 - Anàlisi de casos o situacions educatives quotidianes
 - Auditoria de llibres de text
 - Impregnació d'unitats didàctiques
 - Disseny d'unitats didàctiques centrades en temes transversals
 - Impregnació d'una àrea curricular.

8.2.5. PROJECTE EUROPEU STEPS: Structures Towards Emancipation, Participation and Solidarity

El projecte europeu *STEPS* estudia com combatre la discriminació de les persones amb dificultats o discapacitats d'aprenentatge i analitza les estructures dirigides a l'emancipació, la participació, i la solidaritat d'aquestes persones.

a) Justificació

Les persones amb discapacitat d'aprenentatge són un dels grups més marginats de la societat europea. Rarament se'ls reconeix com ciutadans de ple dret i amb igualtat de drets. El programa *STEPS* es centra en les estructures, mètodes i instruments per combatre la discriminació de les persones amb discapacitats d'aprenentatge i el seu objectiu és la plena participació d'aquestes persones i el seu lliure accés als recursos materials, socials i culturals de la societat en general. Defineixen el projecte la red de

col·laboracions entre les entitats, les administracions de benestar social, les universitats i els grups de persones amb discapacitats d'aprenentatge de cinc països europeus: Alemanya, Espanya, Holanda, Anglaterra i Suècia. D'Anglaterra, el Centre Tizard, el *Parkside NHS Trust*, i el *Kensington and Chelsea Social Services* són membres col·laboradors de la red amb el projecte global finançat pel programa d'acció comunitària de la Unió Europea per a combatre la discriminació.

Varen iniciar *STEPS* els directores actuals del projecte, Dorothee Bittscheidt, presidenta del HWP -de la Universitat d'Economia i Política d'Hamburg-, i Michael Langhanky, professor de la Universitat de Ciències Aplicades al Treball Social. La Unió Europea finançà el primer mig any del projecte (Octubre 2001 - Març 2002). Durant aquesta fase inicial, se va establir una xarxa europea, fidel i competent, de col·laboracions locals a cinc països europeus. Actualment són membres de *STEPS* 17 entitats, i algunes universitats i administracions que, a més de participar en el projecte, reben consultes de persones amb discapacitats d'aprenentatge i de professionals d'aquest àmbit de treball. Els objectius i activitats de cooperació transnacionals de la segona fase del projecte (Setembre 2002 - Agost 2004), es varen acordar en el "*Primer Congreso de STEPS*", que es va celebrar a Hamburg (gener de 2002). La Comissió Europea, *Dirección General de Empleo y Bienestar Social*, finança aquesta segona part de projecte

b) Col·laboradors d'*STEPS*

STEPS intenta recollir experiències de tota Europa mitjançant els col·laboradors locals, d'experts involucrats en la reforma i en la reestructuració dels serveis socials en els diferents països. La xarxa internacional de *STEPS* inclou cinc col·laboracions de ciutats autònomes:

- Londres / Canterbury (Borough of Kensington / Chelsea) Anglaterra
- Barcelona (Espanya)
- Lidingö / Upsala (Suècia)
- Rotterdam (Holanda)
- Hamburg (Alemanya)

Els col·laboradors en *STEPS* son:

✓ Londres:

- Departament de Serveis Socials del Royal Borough of Kensington/Chelsea: director gerent, Hector Medora
- Parkside National Health Trust: gerent, Zenobia Nadirshaw, i Steve Carnaby
- Tizard Centre, University of Kent, Canterbury: professors, Paul Cambridge i Steve Carnaby

✓ Barcelona:

- Diputació de Barcelona, Departament de Serveis Socials: gestora, M. Assumpció Pujol
- Grup Entitat "Aspronis": gerent, Francesc Durà

- Oficina per a la No-Discriminació, Ciutat de Barcelona: gestora, Guadalupe Pulido
- Fundació Catalana Tutelar "Aspanias": director gerent, Josep Tresserras
- Universidad de Barcelona, Institut de Ciències de l'Educació (ICE): Isabel Paula i Carmen Buisán
- Coordinador del projecte a Barcelona: Xabier Ballesteros Olazabal

✓ **Lidingö/Uppsala:**

- Ciutat de Lidingö, Serveis Socials per a Discapacitats i Persones Grans: gerent econòmic, Adriana Buzea
- Serveis Socials per a la Discapacitat: gerent, Kerstin Lundberg
- Universitat d'Uppsala: professor, Kent Ericsson

✓ **Rotterdam:**

- Fundació Pameijer Keerkring: gerente, Peter van der Hoeven i gerent de projectes, Bart Branderhorst
- Hogeschool Inholland, Unitat de Treball Social: Susana Menéndez

✓ **Hamburg:**

- Ministeri de Benestar Social i de la Família, Departament de Rehabilitació: director gerent, Renate Kurt-Petersen; director dels assumptes socials europeus, Monika Offermann
- Fundació "Alsterdorf": director gerent, Wolfgang Kraft; gerent, Theodorus Maas
- Fundació "Das Rauhe Haus": director gerent, Dietrich Sattler; gerent, Michael Tüllmann
- Universitat d'Economia i Política: presidenta, Dorothee Bittscheidt
- Universitat de Ciències aplicades al Treball Social: professor, Michael Langhanky; gerent de projectes, Anne Ernst

c) Objectius

En el projecte *STEPS*, les diferents municipalitats amb diferents bagatges culturals, diferents sistemes de benestar social i diferents tradicions en el treball social estan treballant conjuntament per millorar, donar forma i canviar els serveis destinats a les persones amb discapacitats d'aprenentatge i reduir la seva discriminació i/o exclusió. Els col·laboradors de Londres/Canterbury, Barcelona, Lidingö/Uppsala, Rotterdam i Hamburg volen desenvolupar formes per ajudar a l'emancipació, la participació i la solidaritat, contemplant les diferents perspectives les entitats, els administradors i els investigadors. Les diferències entre les estructures, les tradicions, els serveis i les institucions proporcionen l'oportunitat per compartir coneixements, dificultats i una experiència òptima. Cada col·laboració local té prioritats dins d'un objectiu global. Per a la segona fase del projecte *STEPS* els col·laboradors han acordat els següents objectius:

1. Anàlisi Comparatiu

La comparació de les estructures dels serveis i les dades sobre les discapacitats d'aprenentatge a Europa és una tasca àrdua i difícil. Un altre repte per el diàleg transnacional és la utilització dels diferents termes i les seves definicions al utilitzar els sistemes descriptius, les organitzacions i la mateixa discapacitat o dificultat d'aprenentatge. El projecte establirà les bases necessàries per a un tractament posterior a fi de poder entendre adequadament els diferents aspectes. Es desenvoluparà un glossari com base lingüística per l'intercanvi entre els cinc països participants, incloent els termes més importants utilitzats en el camp dels serveis per a les persones amb dificultats d'aprenentatge.

Per combatre la discriminació és bàsic conèixer com les bases socials i econòmiques afecten a l'exclusió i a la discriminació de les persones con dificultats d'aprenentatge. La recollida i comparació de los dades més importants de la pràctica nacional sobre drets humans i els sistemes d'*advocacy* existents ajudarà a millorar la inclusió i el desenvolupament comunitari.

2. Desenvolupament d'estructures, instruments i mètodes per a l'emancipació la participació i solidaritat

Avaluació o publicació de la pràctica òptima: Es compartirà i avaluarà una pràctica òptima amb les col·laboracions locals i amb aquells que desenvolupen la Fase II a través de la Red STEPS. S'inclouran les estructures econòmiques de serveis, les regulacions legals i les disposicions institucionals dels serveis. Es prestarà atenció als plans de l'*advocacy* independent, que salvaguarda els drets dels individus.

3. Desenvolupaments locals

D'acord amb els seus interessos i necessitats, cada col·laborador local va dissenyat un projecte durant la Fase II, treballant en cooperació amb els usuaris i amb grups de usuaris. S'han acordat els següents projectes:

- ✓ *Barcelona*: Anàlisi i recomanacions pràctiques "Drets civils de les persones amb discapacitats d'aprenentatge a la vida diària". S'analitzaran, mitjançant investigació qualitativa, els drets de les persones amb discapacitats d'aprenentatge. S'elaboraran recomanacions pràctiques per ajudar a assegurar que es desenvolupin efectivament els drets de les persones amb discapacitats d'aprenentatge.
- ✓ *Lidingö/Uppsala*: Examinar i millorar un mètode de planificació personal denominat "Trobades estacionals", que intenti incrementar la implicació de les persones amb discapacitats d'aprenentatge i els seus representants en el procés de suport.
- ✓ *Londres/Canterbury*: Desenvolupament de serveis per les persones amb discapacitats d'aprenentatge centrats en l'usuari. Aquests col·laboradores examinaran la introducció i l'avaluació d'un pla centrat en la persona en Kensington i Chelsea (Londres) dins del pla del marc general "*Valuing People*": *Una Nova Estratègia per a la Discapacitat d'Aprenentatge en el Segle XXI* (Departament de Salut, 2001).
- ✓ *Rotterdam*: "Accés al Treball": avaluació i descripció metodològica de les experiències de Rotterdam. La Fundació "PameijerKeerkring" va donar treball a 75

usuaris de serveis a la companyia social OMIJ Rijnmond. Es formen i col·loquen amb altres persones allunyades del món laboral, com per exemple, en botigues i en una bugaderia de la comunitat. Es descriuran les experiències i es desenvoluparan mètodes de formació.

- ✓ *Hamburg*: Desenvolupament i edició de recomanacions d'experts per reestructurar els serveis d'Hamburg. Aquests col·laboradors tenen com objectiu elaborar propostes concretes per ajudar al progrés polític per el desenvolupament "d'estructures i serveis fonamentats en la comunitat" i un sistema d'*advocacy* d'ajuda centrat en la persona.

També es desenvoluparan indicadors per a serveis no-discriminatoris com mesures de qualitat i plans instrumentals. Es faran propostes d'àmbit europeu per desenvolupar pressupostos personals i d'*advocacy*. Al finalitzar el projecte, *STEPS* resumirà les experiències i les idees de les recomanacions dels experts, i plantejarà propostes per a les regulacions dels serveis socials que donen suport a la participació, l'emancipació i la solidaritat.

La segona fase de *STEPS* va començar al mes de setembre de 2002, està finançada pels fons de la Unió Europea, i durarà dos anys. S'han planificat, en aquest dos anys del projecte, quatre Congressos Internacionals amb els següents temes:

- "*Motius per a la discriminació*" (Rotterdam)
- "*Desenvolupament de l'organització*" (Lidingö)
- "*Regulacions legals*" (Barcelona)
- "*Regulacions econòmiques*" (Londres)

Els resultats seran avaluats pels grups T de treball de persones amb discapacitats d'aprenentatge i per personal professional.

L'èxit d'*STEPS* depèn d'una bona comunicació i de l'intercanvi d'informació. La col·laboració en *STEPS* es centrarà en desenvolupar temes i coneixements transferibles. En una possible tercera fase del projecte *STEPS* es planteja explorar la possibilitat de publicar un manual sobre i contra la discriminació de les persones amb discapacitats d'aprenentatge.

d) Resultats que s'esperen

- Una base lingüística per a l'intercanvi d'informació a través dels cinc països col·laboradors.
- Un coneixement compartit sobre les raons de la discriminació de les persones con discapacitats d'aprenentatge.
- Indicadors i un conjunt de dades crucials sobre drets humans, *advocacy*, inclusió i desenvolupament comunitari.
- Avaluació i publicació de la pràctica òptima, de les experiències i dels processos de reforma.
- Control de mètodes de qualitat que poden utilitzar-se en tota Europa.
- Plans, mètodes i estratègies per a la participació de les persones amb discapacitats d'aprenentatge.
- Propostes de passos legals respecte a la finançament, organització i millora de l'*advocacy*.

8.2.6. Altres col·laboracions: "Projecte de recerca del grup DIGHES" i línia de recerca "Ètica i Deontologia en la docència universitària"

S'ha impulsat el projecte de recerca "*L'avaluació de correcció objectiva com a eina de millora de l'eficiència de l'aprenentatge en els resultats de les PAU a Catalunya a la disciplina d'història*" en col·laboració del GRUP DIGHES del Departament de Didàctica de les Ciències Socials de la Universitat de Barcelona, i s'està portant a terme el projecte "*Ètica i deontologia en la docència universitària (EDDU)*" coordinat pel Programa d'Educació en Valors de l'ICE i el GREM.

a) Projecte de recerca del grup DIGHES: L'avaluació de correcció objectiva com a eina de millora de l'eficiència de l'aprenentatge en els resultats de les PAU a Catalunya a la disciplina d'Història

El grup DIGHES, format pels membres de la UB Cristòfol-A. Trepà i Carbonell (Investigador Principal), Joaquim Prats i Cuevas, José Mª Gutiérrez González i Yolanda Insa i Sauras, i 26 professors/es de secundària, treballa en la dificultat sovint expressada i evidenciada que una de les dificultats d'aprenentatge de les Ciències Socials, en general, i d'una manera molt especial de la Història, és la manca de continuïtat en els esforços individuals de l'alumnat per fixar els nuclis conceptuals i procedimentals que estructuraven i construeixen el seu coneixement. Una de les causes d'aquesta dificultat de continuïtat en l'esforç d'aprenentatge rau, sens dubte, en el sistema avaluatiu sovint limitat a un esforç puntual sobre un conjunt precís del temari com a molt un cop o dos al trimestre en l'àmbit secundari i sovint un sol cop al final del període lectiu en l'àmbit universitari.

Sabut que la prova de correcció objectiva mesura bé els aprenentatges ², en aquest projecte de recerca es fa un pas endavant i formula la hipòtesi segons la qual les proves de correcció objectiva —fàcils i ràpides de corregir— si es poden introduir com un element d'avaluació-aprenentatge amb una certa freqüència en el decurs de la docència de la Història, en milloren l'eficiència de l'aprenentatge perquè col·laboren a disminuir la discontinuïtat en l'esforç realitzat per l'alumnat al llarg dels cursos.

Per verificar la hipòtesi de la recerca es proposen els següents objectius:

1. Reunir un equip de professors i professores d'Història de Secundària i d'Universitat per tal de consensuar una programació comuna de la disciplina d'Història del segon curs de Batxillerat, objecte d'avaluació a les proves d'accés a la Universitat (PAU)
2. Impartir al llarg d'un any dos grups-classe d'aquesta matèria per part de cada professor/a de l'equip de recerca.
3. Redactar comunament tant les avaluacions d'assaig obert com les proves de correcció objectiva i procedir a les avaluacions i a la seva correcció.

² Hipòtesi confirmada en una recerca dirigida pel Dr. Antoni Sans a diverses àrees de coneixement que eren examinades a les PAU, realitzada per encàrrec del Consell Interuniversitari de Catalunya, entre els anys 1998 i 2001. L'àrea d'Història va ser coordinada pel Dr. Cristòfol-A. Trepà, del Departament de Didàctica de les Ciències Socials de la UB i responsable de l'àrea de Ciències Socials de les PAU a Catalunya.

4. Analitzar els resultats finals estadístics de tots els grups per tal de contrastar els resultats d'aprenentatge i el seu grau d'eficiència per tal de verificar, si és del cas, la hipòtesi.
5. Contrastar els resultats de tot l'alumnat que ha participat en la recerca amb els resultats obtinguts a les proves de les PAU. Amb aquesta finalitat es compta amb la col·laboració i aprovació dels seus responsables.
6. Explotar a partir d'una enquesta prèvia de l'alumnat i l'ajut del programa informàtic SSP11 tot tipus de encreuament de dades (socials, de nivell econòmic, d'expectativa d'estudis posteriors, de ciències/lletres, de gènere, d'hàbitat, etc.) amb els resultats d'aprenentatge per tal d'esbrinar si és donen algunes tendències o constants que en aquests moments s'ignoren i que poden constituir la base de properes recerques sobre un aspecte clau de la Didàctica de la Història.

En una primera fase s'ha constituït l'equip de recerca i s'ha elaborat el programa d'impartició de la matèria i les proves d'assaig obert i de correcció objectiva. En la segona fase es procedirà a la seva aplicació i anàlisi de resultats.

b) La línia de recerca "Ètica i Deontologia en la docència universitària"

Portada a terme pel Grup de Recerca en Educació Moral de la UB (GREM) dins del marc de l'Institut de Ciències de l'Educació de la UB, té com a finalitat sensibilitzar i formar al professorat universitari en temes d'ètica i aprenentatge ètic.

Han participat en el projecte, dirigit pel Dr. Miquel Martínez Martín, els professors membres del GREM Maria Rosa Buxarrais Estrada, Ester Casals Grané, Francisco Esteban Bara, Montserrat Paya Sanchez i Maria Amelia Tey Teijon, les becaries de recerca Eva Sancho Fibla i Silvia Torguet Sabés, i altres professors de la UB de les Facultats de Medicina, Dret, Química, Ciències Empresarials i Farmàcia i de l'Escola Universitària d'Infermeria.

En una primera fase, s'han realitzat dues propostes formatives i un banc d'activitats. Una proposta formativa va adreçada al professorat universitari i l'altre a l'estudiant, sobre qüestions ètiques i deontològiques relacionades amb l'exercici professional. El banc d'activitats consta de propostes de treball dissenyades per a ser aplicades directament a situacions d'aula amb estudiants. Aquestes propostes també poden ser útils en la formació del professorat. Actualment estem elaborant les propostes en format CD i en breu estaran enllestides. En la segona fase, es portarà a terme la implementació de les propostes i la conseqüent avaluació.

9. SEMINARI LLENGÜES I EDUCACIÓ

El relació amb l'àmbit temàtic del Seminari (Plurilingüisme i Educació), s'han realitzat al llarg del curs acadèmic 2002-2003 les següents activitats:

9.1. EDULING. REVISTA-FÒRUM SOBRE PLURILINGÜISME I EDUCACIÓ

Creació i edició del primer número de la publicació electrònica semestral **EDULING. Revista-Fòrum sobre Plurilingüisme i Educació**.

Número 1. Primavera 2003. *Ensenyar llengües estrangeres: com més aviat millor?*

Articles-motor inicials:

Carme Muñoz i equip (Universitat de Barcelona): *En torno a los efectos de la edad en el aprendizaje escolar de una lengua extranjera*

Jasone Cenoz (Universitat del País Basc): *El aprendizaje del inglés desde educación infantil: efectos cognitivos, lingüísticos y afectivos*

9.2. CURS DE POSTGRAU EN EDUCACIÓ PLURILINGÜE

Impartició de la primera edició del **Curs de Postgrau en Educació Plurilingüe**, de 160 hores de durada.

Adreçat a professors d'educació infantil, primària, secundària i de persones adultes, planificadors i administradors de l'educació i investigadors, el curs és impartit per professors dels Departaments de Didàctica de la Llengua, Filologia Catalana, Filologia Semítica, Lingüística, Psicologia Bàsica i Psicologia Evolutiva i de l'Educació de la Universitat de Barcelona; del Departament de Didàctica de la Llengua, de la Literatura i de les Ciències Socials de la Universitat Autònoma de Barcelona; i del Departament d'Educació i Psicologia de la Universitat de Girona. Direcció: Joan Perera i Liliana Tolchinsky. Coordinació: Dolors Ferrer.

Han seguit el curs un total de 13 alumnes.

9.3. PUBLICACIONS

Perera, J. (ed.). *Plurilingüisme i educació: els reptes del segle XXI. Ensenyar llengües en la diversitat i per a la diversitat*. ICE Universitat de Barcelona (en premsa).

Perera, J., Milian, M., Nussbaum, L. (eds.). *L'educació lingüística en situacions multiculturals i multilingües*. ICE Universitat de Barcelona (en premsa).

Es tracta dels volums d'actes de les dues darreres edicions del Seminari Llengües i Educació: *Plurilingüisme i Educació: els reptes del segle XXI*, any 2000, i *Ensenyar llengües en la diversitat i per a la diversitat*, any 2002.

9.4. ALTRES ACTIVITATS

9.4.1. Col·laboració amb la Càtedra UNESCO Llengües i Educació de l'Institut d'Estudis Catalans

- Signatura d'un conveni de col·laboració entre la Càtedra UNESCO i l'ICE per a la realització de la segona edició del Curs de Postgrau en Educació Plurilingüe (curs 2003-04).
- Estudis previs a l'organització d'una oferta formativa de postgrau adreçada a docents d'Amèrica Llatina implicats en programes d'educació bilingüe o plurilingüe.

9.4.2. IV Simposi Llengua, Educació i Immigració

Participació en l'organització del IV Simposi Llengua, Educació i Immigració, convocat per l'ICE de la Universitat de Girona, que se celebrà a Girona els dies 21-23 de novembre de 2002, amb el tema *El tractament de la diversitat: qüestions organitzatives*. Participaren en el Comitè Científic, per part de l'ICE de la UB, els Drs. Miquel Siguan, Miquel Martínez i Joan Perera.

10. JORNADES I CONGRESSOS

- *Didàctica amb fonts d'arxius*
Barcelona, 5, 6 i 7 de setembre de 2002
- *Músiques del món. IV Jornades de Música*
Barcelona, 4 i 5 de setembre de 2002
- *Plàstica o visual? XV Trobada de plàstica*
Barcelona, 12 i 13 de setembre de 2002
- *IV Simposi Llengua, Educació i Immigració*
Girona, 21, 22 i 23 de novembre de 2002
- *IV Jornades del Grup de Filosofia del Casal del Mestre*
Santa Coloma de Gramenet, 7, 8 i 9 de novembre de 2002
- *Jornades d'estudi i reflexió. Mestres i exili el 1939*
Barcelona, 3 i 4 de desembre de 2002
- *Trobada d'educació ambiental*
Barcelona, 14 i 15 de març de 2003
- *III Jornada d'Educació Infantil. El vell i bell ofici d'educar*
Barcelona, 23 i 24 de maig de 2003
- *IV Congrés Multimèdia Educatiu*
Barcelona, 25, 26 i 27 de juny de 2003
- *Jornades de reflexió. Convivència i Diversitat*
Barcelona, 1, 2 i 3 de juliol de 2003

11. MÀSTERS I POSTGRAUS

Han seguit cursos de postgrau a l'ICE, en les diverses edicions del cursos vigents (diploma i màster) un total de 286 alumnes.

- ✓ Màster presencial d'*Educació en Valors*
- ✓ Màster virtual *Democràcia y educación en valores en Iberoamérica*
- ✓ Màster *Multimèdia Educatiu*
- ✓ Curs de Postgrau en *Educació Plurilingüe*

Propostes presentades: Curs 2003-2004

S'han elaborat les següents propostes de cursos de postgrau:

DIPLOMA

- *Política acadèmica universitària*. 30 crèdits
- *Educació plurilingüe*. 16 crèdits (segona edició)
- *Usos de les TIC en l'ensenyament de llengües*. 15 crèdits
- *Iniciació a la docència universitària*. 15 crèdits
- *Especialització en docència universitària*. 15 crèdits

MÀSTER

- *Multimèdia Educatiu*. 16 crèdits (quarta edició)
- *Democràcia i Educació en Valors a Iberoamérica*. 30 crèdits, (quarta edició)
- *La pràctica dels valors en els contextos educatius*. 15 crèdits.

També s'ha realitzat un projecte de curs de postgrau sobre *La tutoria a secundària obligatòria*, amb part presencial i part virtual, que acabarà de concretar-se el proper curs.

12. PUBLICACIONS

12.1. CUADERNOS DE FORMACIÓN DEL PROFESORADO. EDUCACIÓN SECUNDARIA (ICE-UB / Horsori)

Aquesta col·lecció es va iniciar durant el curs 1997-98 com a resposta a les noves necessitats de la formació inicial del professorat d'ensenyament secundari. Fins al moment actual s'han editat 17 títols en què es cobreixen les assignatures comunes i les principals didàctiques específiques del que serà el futur Títol d'Especialització Didàctica.

Durant el present curs s'ha editat el títol:

- *Cultura tecnológica. Estudios de Ciencia, tecnología y sociedad*
E. Aibar i M.A. Quintanilla

Es troba en preparació:

- *Los Institutos de Educación Secundaria: organización y funcionamiento.*
Serafin Antúnez

12.2. CUADERNOS DE EDUCACIÓN (ICE-UB / Horsori).

És la col·lecció que defineix millor la línia editorial de l'ICE durant els últims anys en relació a aspectes fonamentals d'educació. Durant aquest curs s'han editat:

- *Una propuesta didáctica sobre la narración*
F. Pérez Romero
- *Contextos de alfabetización inicial*
A. Teberosky i M. Soler
- *Educación e igualdad de oportunidades entre sexos*
Xosé R. Fernández Vázquez

Es troba en preparació:

- *Currículum de l'Educació Física*
Teresa Lleixà

S'han reeditat 2 volums.

12.3. MATERIALES PARA LA INNOVACIÓN EDUCATIVA (ICE-UB / GRAÓ)

S'han reeditat:

- *Pedagogía de la sexualidad.* P. Font. (3ª Edició)
- *Estrategias de lectura.* I. Solé. (13ª Edició)

- *El tiempo y el espacio en la didáctica de las Ciencias Sociales*. C. A. Trepát i P. Comes. (4ª Edició)

12.4. REVISTA ENSEÑANZA DE LAS CIENCIAS SOCIALES. Revista de investigación

En col·laboració amb l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona, mitjançant un conveni específic s'ha impulsat aquesta revista que pretén:

- donar a conèixer treballs de recerca que es realitzen en didàctica de les ciències socials
- aprofundir en la base teòrica i pràctica dels mateixos
- presentar noves línies i nous temes d'investigació.

Ja s'han editat els dos primers títols, el contingut dels quals es pot consultar a:

<http://ice.d5.ub.es/publicacions01/revistes.htm>

12.5. COL·LECCIÓ TEAM

En col·laboració amb Edicions Universitat de Barcelona s'han editat en forma de CD-ROM, els títols:

- *Formación práctica en tecnología farmacéutica: N.C.F. en la fabricación de comprimidos*
Encarna García Montoya
- *Diseños de investigación aplicados*
Jaume Arnau i Gras
- *Tutorial multimedia para el diseño de pruebas de rendimiento*
M. I. Núñez Peña i E. Doval Diéguez

12.6. ALTRES PUBLICACIONS

S'han editat també:

- *L'art generador d'aprenentatges. Actes de XIV Trobada de Plàstica*
J. Caja (coordinador)
- *Didàctica amb fonts d'arxius. Actes de les I Jornades Ensenyaments- Arxius*.
G. Tribo (coordinadora)
- *Projectes d'educació ambiental* (Col·lecció Pau Vila)
P. Macià i M. Ll. Serrano
- Guia de Publicacions ICE UB 2003